

ਐਤਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ, 2025
17 ਕੱਤਕ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 557
ਬਿਕਰਮੀ 2082
ਜਿਲਦ/VOL. : 74
ਅੰਕ/NO. : 152

ਰੋਜ਼ਾਨਾ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • SUNDAY, 2 NOVEMBER, 2025

ਜਲੰਧਰ

‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਤਵਾਰ)	0181-5097305
ਗੋਪੀਊਰ ਰੂਮ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

You Tube nawan zamana TV

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

E-mail : nawanzamana@gmail.com

www.nawanzamana.in

ਸਫ਼ੇ : 8+6=14

22.58 ਲੱਖ ਦਾ ਵਿਕਿਆ 0001

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਲੋਕ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਵੈਸੀ ਨੰਬਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਵੈਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ 0001 ਨੰਬਰ 22.58 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ 0007 ਨੰਬਰ 10.94 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋਇਆ। ਯੂ ਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਰ ਐੱਲ ਦੇ ਵੱਲੋਂ 29 ਤੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਸੀਰੀਜ਼ 38-01-42 ਦੇ ਵੈਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂ ਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵੈਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ 2.71 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵੈਸੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 0001 ਨੰਬਰ 36 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਧਰਮਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ

ਮੁੰਬਈ : ਦਿੱਗੜ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 89 ਸਾਲਾ ਅਦਾਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਬ੍ਰਿਚ ਕੈਂਡੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਗਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਰਵਾਰ ਨੇ ਵੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਰੁਟੀਨ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਬੁਧਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕੋਬਾਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਕੋਬਾਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਦਾ ਨੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆ ਨਾਥ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਨ੍ਹਈਯਾ ਲਾਲ ਮੁਲਾਖਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਰਸਮੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੈਂਟ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗੀ ਦਿੱਲੀ-ਮੋਗਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਦਮ ਤਹਿਤ ਰੇਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਰਵੀਨੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 22485 ਦਿੱਲੀ-ਮੋਗਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੈਂਟ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ, ਜਾਪਲ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਦੁਪਹਿਰ 1:57 'ਤੇ ਮੋਗਾ ਪਹੁੰਚੇਗੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ 01:59 'ਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੈਂਟ ਤੱਕ ਦੁਪਹਿਰ 03:35 'ਤੇ ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਤ 11:35 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੇਲ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੇਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਵਰਨਿਯੋਗਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਰੇਲ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ਵਿਨੀ ਵੈਸ਼ਨਵ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਮੇਂਦਰ 'ਚ ਭਗਦੜ, 10 ਮੰਤਾਂ



ਕਾਸ਼ੀਭੁੱਗਾ : ਸ਼੍ਰੀਕਾਕੁਲਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਭਗਦੜ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਬਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਕਾਕੁਲਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਸ਼ੀਭੁੱਗਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੇਂਦਰ 'ਚ ਹੋਈ ਭਗਦੜ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਭਗਦੜ ਵੈਕਟੋਰਸਵਾਰ ਮੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 11.30 ਵਜੇ ਹੋਈ। ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐੱਨ. ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਨੇ 'ਐੱਕਸ' 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਸ਼੍ਰੀਕਾਕੁਲਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਸ਼ੀਭੁੱਗਾ ਵੈਕਟੋਰਸਵਾਰ ਮੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਭਗਦੜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੇਂਦਰਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਨਵੰਬਰ ਚੜ੍ਹਤਾ ਤਾਂ ਸਮਝੋਂ ਰੁੱਤ ਬਦਲੀ,
ਪੱਖੇ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਗਏ ਬੀਤ ਬੋਲੀ।
ਠੰਡ ਵੀ ਲੱਗਣੀ ਵਧਣ ਬਈ ਏਸ ਹਫ਼ਤੇ,
ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੀਤ ਬੋਲੀ।
ਪਈ ਹੋਈ ਪੁੰਦ ਤਾਂ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਘਰ ਜਾਉ,
ਕਰਿਉ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਵਕਤ ਬਤੀਤ ਬੋਲੀ।
ਕਰਿਉ ਨਾਲ ਪਰਵਾਰ ਫਿਰ ਵਕਤ ਸਾਂਝਾ,
ਘਰ-ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਲਾਉ ਗੀਤ ਬੋਲੀ।
ਆਉਂਦੇ ਤੰਗ ਕਈ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਪਹਿਲਾਂ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਉਗ੍ਰੀ ਸਨ ਤੰਗ ਬੋਲੀ।
ਬੁੜਬੁੜ ਕੀਤੀ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਪੈਣ ਲੱਗਾ,
ਹਾੜ ਸਿਆਲ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਬੋਲੀ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਸਦਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇਗੀ : ਮੇਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਮ

ਜਲੰਧਰ (ਕੇਸਰ)

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸਿਖਰਲੇ ਦਿਨ ਨਵੀਆਂ ਪੁਲਾਖਾਂ ਭਰਦਾ ਲੋਕ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਗਦਰੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੜਾ ਨੇ 34ਵੇਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਉਭਾਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਸਿਖਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਰਚਮ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਤੀਮੇਘਾ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਨਰੋਈ ਪਰੰਪਰਾ ਮਨਾਂ ਵਸਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜੀ ਦਾਬੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਕ ਹੈ ਗਦਰ ਲਹਿਰ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਲਿਖਿਆ 'ਗਦਰੀ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ' ਸੰਗੀਤ ਨਾਟ-ਓਪਰਾ 'ਝੰਡੇ ਦਾ ਗੀਤ' ਸੱਤਪਾਲ ਬੰਗਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦਰਜਨਾਂ ਨਾਟ ਮੰਡਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ 'ਚ ਅੱਲ੍ਹੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੇਲਾ ਲੁੱਟ ਲਿਆ। ਉਹ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਅਨਮੋਲ ਕਲਾਕਾਰ ਪੁਜੀ ਬਣ

ਗਈ। ਝੰਡੇ ਦੇ ਗੀਤ ਨੇ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਕਤਲੋਗਾਰਤ, ਜਹੀਨ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਤਾੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਫ਼ਿਰਕੂ ਵਾਸੀ ਹੱਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੇ ਇਸ ਨਾਟ ਓਪਰੇ ਨੇ ਕਦੇ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਪੁਆਈ, ਕਦੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੇਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਵੀਨਰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਮਿਆਨੋਂ ਵੀ ਮੌਜ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਪੁਸਤਕ ਰਘਬੀਰ ਕੌਰ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਵੀ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਮੌਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਪਰਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਸਨ।

ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡਲੀ ਭਦੋੜ (ਮਾਸਟਰ ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ) ਅਤੇ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ (ਰੁਪਿੰਦਰ) ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡਲੀ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਲੋਕ ਕਲਾ ਮੰਚ ਮੰਡੀ ਮੁੱਲਾਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਕੋਸ਼ ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ 'ਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਨਾਟਕ 'ਧਰਤ ਵੰਗਾਰੇ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਭਰੇ ਪੰਡਾਲ ਨੇ ਸਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਦੇਖਿਆ।

ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਨਾਟਕ 'ਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।



ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਮਜੀਠੀਆ 'ਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੀਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ 'ਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਚੁੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਜੀਠੀਆ 'ਤੇ 700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਲਾਨੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ਲਗਭਗ 1,200 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 2013 ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਤਸਕਰੀ ਨੋਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ 540 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ 'ਚ ਤਾਂ ਅਰੂਸਾ ਆਲਮ ਵੀ ਠਹਿਰਦੀ ਰਹੀ : ਮਾਨ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਮਾਹਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਦੀ 50 ਨੰਬਰ ਕੋਟੀ 'ਚ ਕੈਪ ਆਇਸ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੁਝ ਪੁਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੇਹੱਦ ਨਿੰਦਣਯੋਗ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਟੀ ਨੰਬਰ 50 ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਆਮ ਕੋਟੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਾਈਨ ਵਿਚ 45 ਨੰਬਰ ਤੋਂ 50 ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੋਟੀ ਵੀ ਹੈ। ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕੋਟੀ ਨੂੰ ਵੀ

ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇਣਗੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਟੀ ਨੰਬਰ 45 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਕੋਟੀ ਨੰਬਰ 50 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੈਪ ਆਇਸ ਦੇ ਕੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਆ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਗੂ ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ

ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਦਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ : ਅਜੀਤ ਪਵਾਰ

ਮੁੰਬਈ : ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਜੀਤ ਪਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮੁਫਤ ਕਿਉਂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਵਾਲੀ ਆਦਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਰੋਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਵੇਲੇ ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਂਦਰ ਫੜਨਵੀਸ ਤੇ ਉਧਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੇਲੇ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਖੇਤੀ ਕਰਜ਼ੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ 'ਤੇ 4000 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : 'ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ' ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਬੁਲਮਬੱਟ 'ਤੇ ਆਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 500 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ (4000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਰਜ਼ਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਬੁਲਮਬੱਟ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਸਥਿਤ ਬ੍ਰਾਡਵੇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀ ਬ੍ਰਿਜਵੇਇਸ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਈ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਹਨ, 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਕਲੀ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਗਿਰਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਕਰਜ਼ਾਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ



ਬਲੈਕਰੋਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸ਼ਾਖਾ ਐੱਚ ਪੀ ਐੱਸ ਇਨਵੇਸਟਮੈਂਟ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਕ ਸਮੇਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਜ਼ੂਲੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਜੁਲਾਈ 2025 ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਫਰਮ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਈਮੇਲ ਆਈ ਡੀਜ਼ ਲੱਭੀਆਂ, ਜੋ ਨਕਲੀ ਡੋਮੇਨਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਬੁਲਮਬੱਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਸਪਾਰਨ ਗਲਤੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਗਾਰਡਨ ਸਿਟੀ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਬੰਦ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਕਈ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਆਪੀਨ ਹੈ।

25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਪਾਂ ਏਦਾਂ ਦੇ ਬਣ ਜਾਣਾ !



ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਜੇ ਬੰਦਾ ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਰਕਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਥਾਂ ਬੈਠਾ ਤੇ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਸੋਬਾਈਲ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਰਿਹਾ ਤਾਂ 25 ਹੁ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਵੀ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੰਦੇ ਦੀ ਇਹ ਡਿਜੀਟਲ ਸ਼ਕਲ ਵੀਵਾਰਡ ਨਾਅ ਦੀ ਐਪ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੇ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 80 ਫੀਸਦੀ ਗੰਭੀਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਆਰਡਰ 'ਤੇ

ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਡੇਲੇ ਨਿੱਕਲ ਆਏ ਹਨ। ਸ਼ੁਗਰ ਤੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਧਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਸੋਬਾਇਲ 'ਤੇ ਇਸ ਤੀ ਚਿੱਠੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸੰਮ ਵਰਗੇ ਬਣ ਜਾਣਗੇ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੋਸ ਨੇ ਇਸ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੋਰਵਮੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਬੋਧਿਕਤਾ ਉਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇਹ ਅਪਹੁੰਦਰਾ ਕਦਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੋਸ ਨੇ ਇਸ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੋਰਵਮੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਬੋਧਿਕਤਾ ਉਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇਹ ਅਪਹੁੰਦਰਾ ਕਦਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਪੀ ਯੂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਦਿਆਂ 59 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ ਸਿਭੀਕੋਟ ਨੂੰ ਫੋਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀਆਂ ਵੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ 1882 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਿਫ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹੁਣ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇੱਕ ਬੋਰਡ ਆਫ ਗਵਰਨਰਜ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਯੂ ਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੁਣ ਸੈਨੇਟ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫ ਟੋਟਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ 91 ਮੈਂਬਰੀ ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਸਿਭੀਕੋਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬਜਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਫੈਕਲਟੀ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਜ਼ਾਰਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ ਸਿਭੀਕੋਟ ਹੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਮੱਧ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਫੈਕਲਟੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ



ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਆਪਮਾਨ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਬੋਧਕ ਢਾਂਚੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ 'ਪੰਜਾਬ ਵਿਵਸ' ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਸੋਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕਦਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਜਿਹੇ ਇਕਪਾਸੜ ਵੇਸਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਗਨਾਹੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬੇਹੱਦ ਤੇ ਇੱਕ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵੈ

2 ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਗਿਆਨ ਜੱਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਲਸ ਯਾਤਰਾ



ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬਕ ਬਾਲਮ, ਰਾਮ ਭੱਟੀ) ਸ੍ਰੀ ਸ਼੍ਰਿਵ ਮੰਦਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮਾਇਆ ਗਾਰਡਨ ਸੁਨਾਮ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਗਿਆਨ ਜੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਇੱਕ ਸ਼ੋਭਾ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਲਸ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਲਸ ਯਾਤਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਲਿਆਣ ਗੋਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼੍ਰਿਵ ਮੰਦਰ ਮਾਇਆ ਗਾਰਡਨ 'ਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ। ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ 51 ਸੁਧਾਰਣਾਂ ਨੇ ਕਲਸ ਪਾਰਨ ਕਰਕੇ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹਿੰਸਾ ਲਿਆਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸ੍ਰੀ ਸ਼੍ਰਿਵ ਮੰਦਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਦਨ ਕਾਸਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸੁਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਰਮਲਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਾਧਵੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਗੀਤਾ ਜਿੰਦਲ, ਅੰਜੂ ਕਾਸਲ, ਅਨੀਤਾ ਜਿੰਦਲ, ਅੰਜੂ ਮੁਕੇਸ਼ ਕਾਸਲ, ਡਾ. ਗਗਨਦੀਪ ਵਾਦਾ, ਸੰਤੋਸ਼ ਜਿੰਦਲ, ਵਿਜੇਤਾ ਗੋਇਲ, ਅਸ਼ਿਮਾ ਗੋਇਲ, ਗਗਨ ਜਿੰਦਲ, ਮਨਿਕਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਜੂ ਮੱਖਣ, ਸਪਨਾ, ਅਨੁ ਗਰਗ, ਰਿਤਿਕਾ ਬਾਲ, ਸਨੇਹ ਸਿੰਗਲਾ, ਸਨੇਹਾ ਗੋਇਲ, ਸੁਨੀਤਾ ਗਰਗ, ਨੀਨਾ ਪੁਰੀ, ਰੇਣੂ ਗੋਇਲ, ਲਤਾ ਕਾਸਲ, ਨਿਸ਼ਾ ਗਰਗ, ਮੰਜੂ ਰਾਣੀ, ਸ਼ਵੇਤਾ, ਯੋਗਿਤਾ ਕਾਸਲ, ਕੰਚਨ ਜਿੰਦਲ, ਕਰੀਨਾ ਸਿੰਗਲਾ, ਸ਼ਿਖਾ, ਸ਼ੁਤੀ ਗਰਗ, ਵਾਨੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਬੀਤਾ ਬਾਲ, ਸਿਮਰਨ ਕਾਸਲ, ਮੰਜੂ ਮਿੱਤਲ, ਕਰੀਨਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਮਨ ਲਾਲ ਜਿੰਦਲ, ਕਿਰਣ ਸਿੰਗਲਾ, ਅਨੁਰਾਧਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਵਿਦੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਵਨ ਕੈਪਟੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੰਦੀਪ ਬਾਲ, ਰਜਨੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਗੋਇਲ, ਮੀਨੂ ਅਦਲੱਖਾ ਤੇ ਦੀਬਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਭੁਵੇਸ਼ ਭਾਸ਼ੀ ਨੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਲੱਖਵੰਦ ਮਰੀਜ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ 37ਵੀਂ ਵਾਰ ਖੂਨ ਦਾਨ



ਨਾਭਾ (ਵਰਿੰਦਰ ਵਰਮਾ) ਅੱਜ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪੁੱਨ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮਿਤੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਰਕਾ ਨਾਭਾ ਤੋਂ ਖੂਨਦਾਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੋਹੀ ਸੋਸਾਧ ਗਰ ਬਲੱਡ ਡੋਨਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਵੇਸ਼ ਬਾਲਮ ਭਾਸ਼ੀ ਖੂਨਦਾਨੀ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ 37ਵੀਂ ਵਾਰ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਗਡਿੰਗ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰ ਕਰੇ, ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਏ, ਸਹੀ ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਲਾਲ ਸੈੱਲ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਖੂਨ ਦਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੂਨ ਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਿਪਸੀ ਬਾਲਮ ਤੇ ਬਲੱਡ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਮਿੱਤਲ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਗੋਇਲ ਸ਼ੀਲੂ, ਪੁਨੀਤ ਬਾਲਮ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ



ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਨਾਨਕੀ ਪਿੰਡ ਚੱਕ ਚਮਾਲ ਵਿਖੇ ਪੰਥ ਪੰਥ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ 28ਵਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਥ ਪੰਥ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਕਲੋਨਾਂ ਵਾਲੇ, ਉਸਤਾਦ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਕਲੋਨਾਂ ਵਾਲੇ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਭਾਤਾਂ ਵਾਲੇ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਥ ਭੋਟੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪਰ੍ਹੇਠੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿਛਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੰਗਰ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਰਾਇਟਵੇ ਏਅਰਲਿੰਕਸ ਨੇ ਲਵਾਇਆ ਯੂ ਕੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ



ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬਖਿਰਾ) ਮਾਲਵਾ ਪੱਥਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਇਟਵੇ ਏਅਰਲਿੰਕਸ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਆਈਲਟਸ ਸੇਵਾ ਨੇ ਜਸਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਬਲਤੋਂਜ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਰਾਮੁਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਦੇ ਪਿਉ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਯੂ ਕੇ ਦਾ ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ਾ ਲਗਵਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਭਾਇਰੇਕਟਰ ਦੇਵਪ੍ਰੀਤ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਵਧਾਨ 'ਤੇ ਪਿਆਨਾ ਨਾ ਦਿਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਸਟੱਡੀ ਕੋਰ ਰੀਡਿਉ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਯੂ ਕੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਜ਼ਟਰ ਜਾਂ ਟੂਰਿਸਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਯੂ ਕੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਕਾਨਵਨ 'ਤੇ ਅੱਥੀਆਂ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲਗਣ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਰਟ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਭਾਇਰੇਕਟਰ ਦੇਵਪ੍ਰੀਤ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਜਸਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਬਲਤੋਂਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਹੇਮਰੁੱਟ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ



ਕੋਟ ਖਿੱਖਾ (ਅੰਬਕ ਬਾਲਮ) ਸ੍ਰੀ ਹੇਮਰੁੱਟ ਸੀਨੀ. ਸੇਕ. ਸਕੂਲ ਕੋਟ ਖਿੱਖਾ ਵਿਖੇ 5 ਪੰਜਾਬ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਕਰਨਲ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਐਨ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ੍ਰ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੋਏ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੇ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਵਲੰਟੀਅਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੋਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਸਟੱਡੀ ਕੋਰ ਰੀਡਿਉ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹ ਯੂ ਕੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਜ਼ਟਰ ਜਾਂ ਟੂਰਿਸਟ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਯੂ ਕੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਕਾਨਵਨ 'ਤੇ ਅੱਥੀਆਂ ਦੀ ਵੀਜ਼ਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲਗਣ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਰਟ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਭਾਇਰੇਕਟਰ ਦੇਵਪ੍ਰੀਤ ਤਿਆਗੀ ਨੇ ਜਸਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਬਲਤੋਂਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਟਾਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪੀ ਟੀ ਯੂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ



ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਬਠਿੰਡਾ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਕਟਾਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮਹਾਂਪ੍ਰਬੰਧਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, 'ਵਰਗਟੀ' ਦੇ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਬੁਖਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸਹਿਸਟਰਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਖਾਤਿਆਂ ਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲੋਨ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਥਾਬਕਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਤ ਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰਥ ਬਾਲਮ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਸਭਾ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ



ਜਗਰਾਉ (ਨਵੰਬਰ ਸੰਘ) ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਸਭਾ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ 'ਚ ਨਵੇਂ ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਅਫਸਰ ਹਰਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਵਫ਼ਦ 'ਚ ਡਿਸਪੈਂਸਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਮਹੀਨੀਆਂ ਬੰਧੀ ਕੁਝਾ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਸਰਬਜੀਤ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਡਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ (ਅਸ਼ਾ) ਦੇ ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਲ ਰੋਡ ਗੁਪਤਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵੀਨ ਗੋਇਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਿਸਪੈਂਸਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਚਾਰ ਸਕੂਲ, ਚਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ, ਗੁਪਤਾਲਾ, ਕਈ ਕਲੋਨੀਆਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਸਤੀਆਂ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਬਦਲ 'ਤੇ ਗੰਦਰੀ ਕਾਚਨ ਲੋਕ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਛਪਾਵਾ ਹੋ ਰਹਾਇਸ ਲਈ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕੂੜੇ ਦਾ ਡੇਪ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਭਰ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਸੁਆ ਰੋਡ (ਡਾ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੋਡ) ਤੇ ਸਾਇੰਸ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਕੂੜੇ ਦੇ ਡੇਪ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਅਫਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੂੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ

ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਫੀਲਡ ਟ੍ਰਿਪ

ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਜਿਗਿਆਸਾ, ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਸਮਝ ਵਧਦੀ ਹੈ: ਪ੍ਰਿੰ. ਜਿੰਦਲ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨਵੰਬਰ (ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਪਾਲ/ਪ੍ਰਸਾਦ) ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤ ਗੁਰੂਪ੍ਰੀਤ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾਕਟਰ ਜੋਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਾਂਸਲਰ ਡਾਕਟਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕੀ ਹੱਥ ਭੇਜ ਕੇ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਪਰਮਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਫੀਲਡ ਟ੍ਰਿਪ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਮਾਤ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਕਤ ਏ ਮੀਨਾਰ ਪਾਰਕ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾਕਟਰ ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੀਲਡ ਟ੍ਰਿਪ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ

ਕੈਪਟਨ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ, ਅੱਜ ਹੋਵੇਗਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬਖਿਰਾ) ਪੰਥਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਬਰ ਬਣੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਸੁਨੀਤਾ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ 1 ਨਵੰਬਰ ਸਵੇਰੇ 6 ਵਜੇ ਇਸ ਵਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਏ ਹਨ ਤੇ 2 ਨਵੰਬਰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਵਿਖੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੈਪਟਨ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1936 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰੀਬ 90 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਕਰਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਰੋਡੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੰਨ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰੀਬ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅੱਠ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜਾਗੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਖਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

ਕੈਪਟਨ ਰੋਡੇ ਨੇ 1985 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ

ਲੌਗੋਵਾਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਸੰਗਰੂਰ (ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ) ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ਼ਾਖਾ 'ਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੌਰੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਪਿੰਗਲਵਾਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਕੀਤਾ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ 36 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਤਰਲਚਨ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੇ ਹਜਨੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਵਗੇਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਚੰਨੋਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਹੀਜਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਲੈਕਚਰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਦਕੀ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਨੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਮਹੀਜਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਾਨੀ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਦੀ ਸੀਵਨ ਦੀਆਂ ਬੁਣਾਵਾਂ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾਨਵ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਪਾਸਨਾ ਨੇ ਮਹੀਜਾ ਦੀ

...ਸਫਾ 1 ਦੇ ਬਾਕੀ

ਵਿਆਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੀਤ ਪਵਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੁਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਾਯੁੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਉਹ ਅਜੀਤ ਪਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 2013 ਵਿੱਚ ਗੰਗੀਰ ਸੇਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਮੁੜ ਕਰਕੇ ਭਰ ਦੇਣ। ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਪਵਾਰ ਤੇ ਚਾਜ਼ਾ ਬਿਅਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਵਿੰਦਰ ਫੜਨਵੀਸ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਹ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ। ਸੈਨੇਟ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸੈਨੇਟ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੀਨਵੁੱਡ ਹਲਕੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਫੜਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਬੇਲਟ ਬਾਕਸ ਰਾਹੀਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਰਹੀ, ਅਪਣੇ ਹੱਥੋਂਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਸਤਿਕਾਰਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਖਬਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੰਚ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ

ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ

9 ਨੂੰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਸ਼ ਰੈਲੀ

ਵਿਰੋਧ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਬਕ ਬਾਲਮ) ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰਾਂ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁਤਰਾਣਾ, ਰਾਣੇ ਖੇਤੀ ਗਿਲਾ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਤੇ ਅਰਜੀਤ ਕੌਰ ਰਣ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖਾਂ ਲਾਕ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 28,000 ਰੁਪਏ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗੂਲ ਕਰਨਾ, ਕੱਟੇ ਗਏ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਹਾਇਤਾ ਵੰਡ ਦੇਣਾ। ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਦੇ ਟੂਟ ਮਨੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ, ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸ ਭੱਤਾ ਵਧਾ ਕੇ 10,000 ਕਰਨਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਸੁਣਾਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਰੋਜ਼ ਵਜੋਂ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਵੈੱਡਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਜ਼ੁਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਸ਼ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਲਾਭ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਗੇ। ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਚੋਣਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਆਨਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸੈਟਿਵ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਧ ਕਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ

9 ਨੂੰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਸ਼ ਰੈਲੀ

ਵਿਰੋਧ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਬਕ ਬਾਲਮ) ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰਾਂ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੁਤਰਾਣਾ, ਰਾਣੇ ਖੇਤੀ ਗਿਲਾ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਤੇ ਅਰਜੀਤ ਕੌਰ ਰਣ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਕਨਵੀਨਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖਾਂ ਲਾਕ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 28,000 ਰੁਪਏ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਗੂਲ ਕਰਨਾ, ਕੱਟੇ ਗਏ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਹਾਇਤਾ ਵੰਡ ਦੇਣਾ। ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਦੇ ਟੂਟ ਮਨੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ, ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਕਾਸ ਭੱਤਾ ਵਧਾ ਕੇ 10,000 ਕਰਨਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਸੁਣਾਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਰੋਜ਼ ਵਜੋਂ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਵੈੱਡਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੇਜ਼ੁਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਸ਼ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਤੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੀਟੇਟਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਿਲਾਭ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਗੇ। ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਚੋਣਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਆਨਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸੈਟਿਵ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਧ ਕਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਗੁਰੂ ਹਰਸਾਹਿਬ (ਫ਼ਕੀਰ ਚੰਦ ਸਿਕਰੀ) ਸਥਾਨਕ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ

ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ (ਅੰਬਕ ਬਾਲਮ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਗੌਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਮਾਤ 5 ਦੇ ਹਟਵੀਰ ਸਿੰਘ (+36 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਨੇ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤ 5 ਦੇ ਵਿਨਾਇਕ (+36 ਕਿਲੋਗ੍

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਖੇਡਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ : ਜਿੰਪਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਡੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜਿੱਤੇਗੀ : ਰੰਜਨ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਣਾ)- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਗਮ ਲਾਜਵੰਦੀ ਮਲਟੀਪਰਪਸ ਸਟੇਡੀਅਮ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਬਹੁਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਇਕ ਬੁਧ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਰਵਜੇਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਗ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ, ਮੇਅਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸੈਣੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਬੁਧ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਡ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰਪਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਟੀਮ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਪ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਐ) ਅਮਨਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਝੀ

ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਮੁਕੇਰੀਆਂ-2 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ 2 ਬੀ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਝੀ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਟ ਵਡੂਰੀ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ1 ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਦੂਜੇ, ਸਰਕਲ ਕੁੱਝੀ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-1 ਦੂਜੇ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੜ੍ਹਬੋਰ-1 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-2 ਦੂਜੇ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-1 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-2 ਦੂਜੇ, 6੬ ਸਾਈਡ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-1 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ-1 ਦੂਜੇ, ਬੈਸਿੰਟਨ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-2 ਦੇਵੀ ਦੂਜੇ, ਮਿਨੀ ਹੋਡਬਾਲ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗਾਜੀਪੁਰ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-2 ਦੂਜੇ, ਮਿਨੀ ਹੋਡਬਾਲ ਲੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-2 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ

ਲੜਕੇ 36 ਪਲੱਸ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-2 ਪਹਿਲੇ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-1 ਦੇਵੀ ਦੂਜੇ, ਕੁਬਤੀ 25 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਤਲਵਾਰਾ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਭੁੰਗਾ-1 ਦੂਜੇ, ਕੁਬਤੀ 28 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਲਪੁਰ-2 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ-1 ਦੂਜੇ, ਕੁਬਤੀ 30 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬੁੱਲਵਾਲ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-1 ਦੇਵੀ ਦੂਜੇ, ਕੁਬਤੀ 32 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਭੁੰਗਾ-1 ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਟਾਂਡਾ-2 ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ।

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿੰਦਰ ਮੁੰਨ) ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਸਮਰੂਤੀ ਰੰਜਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੂਥ ਆਪਣਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੇ ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਰਦਾਰ ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪਵਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੋਧਪਾਤਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਡਾ (ਸੰਗ ਢੇਸੀਆਂ), ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਹਲਕਾ ਵਿਲੋਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ ਅਤੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ

ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ : ਐੱਸ ਡੀ ਐੱਮ



ਕ੍ਰਿਤਿਕਾ ਗੋਇਲ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਗੈਸਾਂ ਰਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਠਿਆਲਾ ਢਾਂਗ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਜਾਡਲੀ ਦੇ ਲੰਬੜਦਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਲਥਯ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਹੋਵੇ ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਥਧਨ ਕਰਨਗੇ।

ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਕਰ) ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਰਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਵਾਈ। ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਰਪਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਝਾਨ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤ ਮਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਸਕਣ। ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਤ-ਹਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਖੇਡ, ਜਿੱਥੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ।

ਮੇਰ ਚੰਦ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਡਰਾਈਵ ਜਲੰਧਰ (ਬੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਮੇਰ ਚੰਦ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿੰਮਨਾਈ ਹੇਠ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਕ ਨੈਕਸਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਮੋਹਾਲੀ 'ਚ ਆਰ/ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਰਾਊਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸੰਪੰਨ ਹੋਈ। ਇਸ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਡਰਾਈਵ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਹੁਨਰ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਅੱਧ ਆਰ ਰਾਊਂਡ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਭਮ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 8,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸਟਾਈਪੈਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਨਦੀਪ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਨਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

ਮੇਰ ਚੰਦ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਡਰਾਈਵ

ਜਲੰਧਰ (ਬੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਮੇਰ ਚੰਦ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ, ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿੰਮਨਾਈ ਹੇਠ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਕ ਨੈਕਸਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਮੋਹਾਲੀ 'ਚ ਆਰ/ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਰਾਊਂਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸੰਪੰਨ ਹੋਈ। ਇਸ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਡਰਾਈਵ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਹੁਨਰ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਅੱਧ ਆਰ ਰਾਊਂਡ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ੁਭਮ ਸਹਿਗਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 8,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸਟਾਈਪੈਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਵਧੀ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਨਸ਼ਿਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਨਦੀਪ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਨਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ (ਸਫ਼ਰੀ)- ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਗੜ੍ਹਬੋਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਤਹਿਤ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਬੁਆਏ ਅਤੇ ਸੇਤ ਬਾਬਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਖ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਏ ਐਸ ਆਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੁਨੀਸ਼ੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਚਰ ਸੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਚ ਸੀ ਦੀਪਕ, ਐਚ ਸੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਲੋਕੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰਬਤ ਤੇਰੇ, ਕੇਵਤਾ ਬਾਲੀ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਨਾਕਰ ਕਰਨ ਮਹਿਤਾ ਡੀ ਪੀ ਏ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀ ਪੀ ਏ, ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਾਵਰਕਮ ਦੇ ਠੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਅਟਮਿਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੜਤਾਲ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਆਦਮਪੁਰ ਸਬਡਵੀਜ਼ਨ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੱਚੇ ਕਾਮਾਂ (ਸੀ ਐੱਚ ਬੀ) ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੇਲਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਟਮਿਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਡੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਿੱਧਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਕਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਜ਼ਰਾ ਗੁਜਰ ਪਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਪੁਰਾਣੀ ਰੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਏਰੀਅਰ ਦੀ ਗਾਰੀ ਬਾਜੀ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਹਨਾਂ ਹੱਕਾਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਾਵਰ ਕਾਮਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ (ਸੀ ਐੱਚ ਬੀ) ਕਾਮੀਆਂ ਦੀ ਅਟਮਿਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਕਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੂ ਮਿਨਹਾਰ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਚਰ ਸੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਚ ਸੀ ਦੀਪਕ, ਐਚ ਸੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਲੋਕੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰਬਤ ਤੇਰੇ, ਕੇਵਤਾ ਬਾਲੀ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਨਾਕਰ ਕਰਨ ਮਹਿਤਾ ਡੀ ਪੀ ਏ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡੀ ਪੀ ਏ, ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਜਲੰਧਰ (ਬੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਇੰਨੀਟ ਹਾਰਟਸ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਸ ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਹ ਪੁਰਸ਼ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ 150ਵੀਂ ਜੰਮਤੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 'ਕੋਕ ਭਾਰਤ, ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ' ਥੀਮ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ। ਸਰੂ ਚੁੱਕ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਕਲਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂ ਚੁੱਕੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਭਿਆਸ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੰਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਬਾਰੇ ਦਿਲਬਲਪ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਭਾਇਟ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਐੱਨ ਪੀ ਐੱਸ ਕਰਮਚਾਰੀ 2 ਨੂੰ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨਗੇ ਝੰਡਾ ਮਾਰਚ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਫਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੀ ਐੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 2 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਝੰਡਾ ਮਾਰਚ ਕਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਬਿਨਾਸ਼ ਲਈ ਪੁਰਾਣੀ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨਗੇ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ-ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂ ਚੁੱਕੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਭਿਆਸ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੰਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਲੈਕਚਰ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਬਾਰੇ ਦਿਲਬਲਪ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਭਾਇਟ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਅਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਗਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 18 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦੀ ਤੌਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਪਾਏ ਜਦ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਿਮਾਚਲ ਨੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕਰ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਵਾਅਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਗੂ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਅਰਵਿੰਦ ਪਟਾਣੀਆਂ, ਕਰਨਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੀਵਾਲਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਨਸਰਾਲਾ, ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਆਦਮਵਾਲ, ਸੰਦੀਪ ਬਾਗਪੁਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਜਾਰੀ, ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ 4 ਨੂੰ

ਮੋਹਤਿਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ)- ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿੰਡ ਭੁੰਗਰਨੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸੰਤਵੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ, ਗੁਰਮਤ ਪੰਚਾਇਤ, ਪ੍ਰਾਮੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੋਢੀ, ਨਿਰਕਾਰੀ ਜੇਤ, ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਪਹਿਲੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ 5 ਨਵੰਬਰ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਸੂਤਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਜਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਅਤੇ ਪੰਜ

ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਕਵੀਸ਼, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰਵਿਤਰਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਮੌਕੇ 5 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਕਵੀਸ਼, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰਵਿਤਰਾਸ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫੇਰੀਆਂ ਲਗਾਈਆ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ਼, ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੰਗਲ ਯੂਜ਼ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਗਰੂਕ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਅਰੰਭ ਵੱਲ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਿਕੂ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੰਗਲ ਯੂਜ਼ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਬੈਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਲੇ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੱਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਿਕੂ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਂਗਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਕੀਟੀ, ਘੱਟਾ ਘਰ, ਕਮਾਲਪੁਰ ਚੱਕ ਆਦਿ ਬਾਣ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਬੈਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਲੇ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੱਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਿਕੂ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਂਗਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਕੀਟੀ, ਘੱਟਾ ਘਰ, ਕਮਾਲਪੁਰ ਚੱਕ ਆਦਿ ਬਾਣ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇ

ਬੈਲੇ ਵੰਡੇ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪਾਲੀਥੀਨ ਦੇ ਬੈਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਲੇ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬੈਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ-ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੰਭਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਘਰੋਂ ਬਣਨ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਢਾਢੇ ਤੋਂ ਗਰਮ ਦਾਲ-ਸਬਜ਼ੀ ਪਾਲੀਥੀਨ ਦੇ ਲਿਫਾਢੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲੀਥੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਜੀਵਾਣੂ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਹਤੀਆਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੱਦਾ, ਐੱਚ ਕੇ ਨਾਕੜਾ, ਨਤਿਨ ਨਾਰੰਗ, ਅਨਿਲ ਪਾਹਵਾ, ਸਚਿਨ ਜੱਗੀ, ਅਮਿਤ ਚਿਹਰੀ, ਸੁਰਜ ਅਰੰਭਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰੰਭਾ, ਰਿਧਮ ਅਰੰਭਾ, ਨਿਖਿਲ ਮਹੇਗੜਾ, ਰਾਜਨ ਮਨਚੰਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਆਰ ਬੀ ਯੂ ਵੱਲੋਂ ਓਪਨ ਫੁੱਟਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ

ਕੁਰਾਲੀ (ਸੰਨ ਅੰਗਵਾਲ)- ਰਿਆਤ ਬਾਹਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਓਪਨ ਫੁੱਟਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 2025 ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣਾ, ਟੀਮ ਵਰਕ ਅਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਭਰ ਦੀਆਂ 21 ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਕਈ ਹੇਮਾਚਕ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੋਇਲ ਐੱਸ ਐੱਸ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਟੀਮ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਆਤ ਬਾਹਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਨਰ-ਅੱਪ ਟਰਾਫੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਧ ਰਹੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਰਿਆਤ ਬਾਹਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ, ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੰਡੇ। ਰਿਆਤ ਬਾਹਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਪੋਰਟਸ ਅਫਸਰ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਗੀਦਾਰ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੈਪਸ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਅੰਤਰ ਬਹੁ-ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਪੰਡਤ ਜਗਤ ਰਾਮ ਸਰਕਾਰੀ ਬਹੁਤਕਨੀਕੀ ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਗੋਰਮਿਟ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਰਿੰਦਰਪੁਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜੀ. ਟੀ. ਬੀ. ਗੜ੍ਹ ਮੱਗਾ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਜਲੰਧਰ, ਅਤੇ ਸਾਈ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਬਧਾਨੀ ਦੇ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਗੋਰਮਿਟ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਕਾਲਜ ਐਮਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਐੱਸ ਆਰ ਸੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਡੀ ਪੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਈ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਬਧਾਨੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਟੀਮ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਟੀਮ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਕਾਲਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਟੀਮ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਲੜਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਟੀਮ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਐਮਿਤਸਰ ਦੀ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਕੁੱਝੀ ਦੇ ਮੇਚਾਂ ਨੂੰ ਸਚਾਚੁ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਲਾਲ, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਬਤੌਰ ਮੈਚ ਰੈਫਰ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

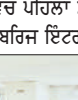


ਗੁਰਿਆਸਰਪਤਰ (ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ, ਬਰਵਾਰੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ੈਲੀ)- ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਬਾਕਾਰੀ) ਹਨੂਵੰਤੇ ਸਿੱਧ ਅਤੇ ਆਬਾਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀਆਰਪੁਰ-2 ਪੀਠ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇਕ ਸਾਥੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਆਬਾਕਾਰੀ ਠੀਕ ਗੁਰਿਆਸਰਪਤਰ-2 (ਪ੍ਰਕਾਸ਼) ਅਤੇ ਹਿਮਾਲਪੁਰ ਸਥਾਨ ਆਬਾਕਾਰੀ ਵਿਵਹਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਥੀ ਦੇ ਗਾਜੀਪੁਰ ਅਤੇ ਤੰਡਾਵਾੜਾ ਸਰਕਲਾਂ ਨਾਲ ਲੰਘਦੇ ਹਿਮਾਲਪੁਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਰਹੰਦੀ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਆਬਾਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਿਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਆਬਾਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਐਸ ਟੀ ਓ ਓ ਡਾਨਾਇਜ (ਐਚ.ਪੀ.ਓ) ਅਨੁਭਵ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਨਿਗਮਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 8 ਪਾਥਰਾਏਟਿਕ ਡਰੱਮ (200 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਡਰੱਮ), 13 ਤਰਪਾਲਾਂ (ਲੰਬਾਈਗ 500 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਤਰਪਾਲ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈਗ 8,100 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਲਾਹਣ ਸਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿਚ 300 ਲੰਬਾਈਗ ਕੱਚੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਕਰਨਾਂ ਅਤੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਬਾਕਾਰੀ) ਹਨੂਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਗੇਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਿਗਮਣ ਅਤੇ ਤਸਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਲਪੁਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਬਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਸਲੇਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।



ਮੁਕਾਇ (ਗੁਜਰਤ ਬਿੱਲਾ)- ਰਿਆਤ ਬਾਹਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਓਪਨ ਟੈਂਕਵਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 2025 ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਭਰ ਦੀਆਂ 21 ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਕਈ ਮਹਾਨ ਕੁਸ਼ਲਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰੌਲੈਂਡ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਟੀਮ ਦੇ ਖਿਤਾਬ ਜਿੱਤਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਆਤ ਬਾਹਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਨਰਮ-ਅੱਧ ਟਰਾਈ ਗਲਸ ਕੀਤੀ। ਰਿਆਤ ਬਾਹਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਗ੍ਰੇਪਿੰਗ ਵਾਈਚ-ਚਾਂਲਰ, ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਜੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੰਡੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਖੇਡਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੌਮੀਕੀ ਜੀਵਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਆਤ ਬਾਹਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਅਫ਼ਸਰ ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰਾਗਾਂ ਭਾਗੀਦਾਰ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਸੱਤਿਆਭਾਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਹੱਥਵਾਰ ਕੀਤੇ।

ਭੁਪਾਲਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਬਲਾਚੌਰ ਦੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।
ਕੈਂਬਰਿਜ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ



ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 'ਭਾਰਤ ਨੇ ਜਾਣੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਬਲਾਚੌਰ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਲਾਚੌਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਮਗਰਿਤ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ

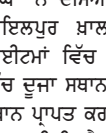
ਵਿਧਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਡੋਰ-ਟੂ-ਡੋਰ ਕੰਪੇਨ



ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਲਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰਗਮੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਹਨ। ਅਮ ਆਪਣੀ ਪਾਠੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁੱਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬੰਦੇ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹਲਕੇ ਵਿਖਾਣਕ ਇਦਰਜੀਨ ਕੰਮ ਨਾਲ ਨਹੇਰੇ ਨੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਹਲਕੇ ਤੇ ਭੇਡ ਤੇਰੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚਲੀ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਠੀ ਵੱਲੋਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਸਬੰਧੀ ਸਾਜ਼ੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖਲ ਭਾਵਿਰਕਤ ਬੇਕਿਫਤ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨਾਲ ਲੋਕ ਡੇਰ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਬੇਕਿਫਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਠੀ ਨਾਲ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਚੋਟ ਪਾਠੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਠੀ ਵਿੱਚ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਠੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਆਰੰਭ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਭੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਵਾਲੇ ਪਾਠੀ ਦੀ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜੇ ਜਾਣ। ਵਿਕਾਸ ਦਵਾਨੀ ਨੇ ਖੁੱਲੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਪਾਠੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਾਠੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪਿਛਾੜਦਿਆਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਾਠੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਬਹੁਤ ਨਾਲ ਜਿਤਾਉਣਗੇ।

ਜਲੰਧਰ (ਸ਼ੈਲੀ ਐਲਬਰਟ)-
ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਖੋਲਾ ਅਲਜ਼ਾ, ਜਲੰਧਰ
ਦੇਸ਼ਾਤਮਿਕ ਬੱਸਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ
ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ
ਲਗਭਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਲਚਰਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ
ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਾਲਜ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਯੁਵਕ ਮੱਲੇ ਦੇ 'ਮੀ' ਜ਼ੋਨ
ਦੀ ਫਾਟ ਹੱਠਰਾਪ ਟ੍ਰਾਫੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇੱਕ
ਹਿਕਾਫਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ
ਇਸ ਯੁਵਕ ਮੱਲੇ ਵਿੱਚ ਜਲੰਧਰ ਸਿਟੀ
ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ 18
ਕਾਲਜਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਕਾਲਜਾਂ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ
ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ 36 ਈਵੈਟ ਦੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ 113
ਅੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਟ੍ਰਾਫੀ ਜਿੱਤੀ ਹੈ।
ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਬਲਬੀਰ
ਵੱਸੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ
ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸਿੱਧੂ ਸਿੰਘ
ਦੇਵਵਾਲ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰ. ਨਰਦੀਪ ਕੌਰ,

ਭੀਨ ਕਲਚਰਲ ਅੰਦੋਅਰਜ਼ ਡਾ. ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੀ ਕਲਚਰਲ ਟੀਮ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਭੀਨ



ਕਲਚਰਲ ਅੰਦੋਅਰਜ਼, ਡਾ. ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੁਵਕ ਮੇਲੇ 'ਚ ਲਾਇਪਲਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨੇ ਆਈਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ, 13ਵੇਂ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਟਾਈਟੀ ਆਪਣੇ ਨਾਅ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਲਚਰ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਆਈਟੀਆਂ ਵਾਰ ਜਿੱਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ



ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜ਼ਰੀਫ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿੱਘੀ ਵਿਦਾਇਗੀ



ਸਿੱਖ ਨੌਵੇਂਦਾਸ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਾਮਵੀਰ ਨੇ ਲੰਨੇਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਾਲ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧਮਾਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਸੌਂਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 24 ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਫਲਾਇੰਗ ਸਕੁਐਡ ਦੀ ਲਿੰਕ
ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ 'ਤੇ
ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ : ਖੁੱਡੀਆਂ

ਖੰਡਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਮਤ ਬਿਨਾ) - ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਖੰਡਗੜ੍ਹ ਜਿਲ੍ਹੇ ਅੰਤਰਿਸ਼ਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ
ਗੁਰਮਤ ਬਿਨਾ ਖੰਡਗੜ੍ਹ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ
ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮਤ ਬਿਨਾ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮਤ
ਕੀਤੀ ਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਲਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ
ਸਭ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸੰਗਤ ਬੰਦ ਭਲਾਈ
ਭਲਾਈਭਲਾਈ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਮਤਾਂ ਲਿਖਿ ਸਰਕਾਰ
ਗੁਰਮਤਾਂ ਜਾ ਰਹੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ
ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡਗੜ੍ਹ ਭਲਾਈ ਲਈ ਤਿੰਨ
ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਮਤ ਗਿਰਾਨੀ ਸੁਧਾਰ
ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 4150 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ
ਨਾਲ 19,491 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ
ਗਿਰਾਨਾ ਅਤੇ ਖੰਡਗੜ੍ਹ ਸਿੰਘ ਸੂਰੂ ਕੀਤੀ
ਲਿਖਾਪਕ ਪੁਨੇਰਿਕਤਾ ਦੇ ਗਿਰਾਨੀਭਲਾਈ
ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ
ਲਈ ਸਿੰਘਗਿਰੀ ਗੁਰਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ
ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਦੋ
ਸਰਕਾਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇਣ ਵਿ ਸ਼ੇਰ ਰਹਿਣ
ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੰਗਤੀ ਲਈ ਗੁਰਮਤਾਂ ਨਾਲ
ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਤਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ, 2025 | 8

ਅੱਲ ਪੀ ਯੂ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜੇਟਾ ਦਾ ਤਸਰਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ। ਜਲੰਧਰ (ਖ਼ੈਲੀ ਐਂਡਰਸਨ)- ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐੱਲ ਪੀ ਯੂ) ਨੇ ਚੱਢ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਮਹਿਲਾ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਰੋਥ ਜੇਨਰਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 2025-26 ਵਿੱਚ ਚੈਂਪੀਅਨ ਦਾ ਤਾਜ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕਿਲਸ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਰਕ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਐੱਲ ਪੀ ਯੂ ਟੀਮ ਨੇ 47 ਪੁੰਜਭਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾਕਰ ਚੁੱਟੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਕੀਤਾ। ਐੱਲ ਪੀ ਯੂ ਦੀ ਚੌਥਾ ਨਾਨਕਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਪਾਹਰਡ ਡਿਫੈਂਡਰ ਸਕਿਲਸ ਟੀਮ 'ਟਰਨਮੈਂਟ' ਦੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਡਿਫੈਂਡਰ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਮੇਲਾਜਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।



ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕਾ ਟਾਂਡਾ ਅੰਦਰ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸੜਕਾਂ 'ਚ 'ਚ' ਨਵੇਂ ਜਿਹੇ ਚੌਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਹਜ਼ਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸੌਫ਼ਤ ਵਰਤਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ 'ਚ ਇਲਾਹਾ ਸੇਰਾਨ, ਇੰਦਰਸਰਾਨ ਟਾਂਡਾ ਕੋਚਰ ਸਿੰਘ ਸੈਂਟਰ, ਐਅਰੇਅਨ ਮਾਰਕੇਟ ਕਮੇਟੀ ਟਾਂਡਾ ਚੰਗੀ ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਾਸਾ, ਐਸ ਡੀ ਐਅਰਨਜੀ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਸਰਦੇਵਰ ਕੌਰ ਖਾਤਰ ਕਰਾਂ, ਸਰਪੰਚ ਅਰਜੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੰਡਾਵਾ, ਸਰਪੰਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਖੱਤਾ, ਸਰਪੰਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਦ ਚੌਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਹਜ਼ਰ ਸਨ।



ਸਿੰਘ ਭੱਜਲ, ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਵੇਲ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਧਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ, ਰਾਜਨ ਬੀਰਮਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੜਕ ਵੱਲ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੜਕ ਨਵੀਕਰਨ ਜਾ ਪੈਂਚ ਵਰਗ ਜਲਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ 'ਚ ਫਿਟ ਇੰਡੀਆ ਫਰਾਂਡਮ ਦੌੜ ਕਰਵਾਈ

ਭੰਡੀ ਦਿਆ ਕੋ ਦੌੜੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਵਾਈ। ਦੌੜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਜੱਬ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸਬੋਧੀ ਨਹਿ ਲਗਾਏ। ਦੌੜ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਪਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹਿਣਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਹਾਦੂਤੀਜ ਪ੍ਰ. ਸ਼ੰਦੀਆ ਗਿੱਲ, ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰ. ਮਦਨ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਸ਼ਰਵਣਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰ. ਸੋਮਨਾ ਸੋਗੀ, ਪ੍ਰ. ਭਾਗਬਾਗੀ, ਪ੍ਰ. ਪ੍ਰਿਯਕਾ, ਪ੍ਰ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰ. ਰੇਣੁਕਾ ਨੀਹੀ ਗਜ਼ਲ ਸਿੰਘ,

ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਕੂਲ ਨੇ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿਵੇਕ ਸੁੰਮਨ)- ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ,ਦੇਹਰੀਵਾਲ (ਗੁਜ਼ਿਆਪੁਰ) ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ 69 ਵੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਐਂਡਰ-19 ਦੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਲਸਾ ਗਰਲਜ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸੀਨੀ. ਸੈ. ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਾਗ ਸੰਗ ਚੌਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਸੋਨੇਡ ਕੌਰ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10+1 ਆਟਰਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਾਰਥਣਾਂ ਸਨ।ਹੁਪੀਤ ਕੌਰ ਸੁਰਜਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੇਟ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 58 ਕਿਲੋ ਰਾਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਦੇ ਦੀਪਹੀ ਭਾਜ ਮਨ ਨਿਵਾਸੀ ਕਾਹਨਾ ਚੌਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੇਟ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 68 ਕਿਲੋ ਵੇਟ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਥ ਪਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਿਸਸ ਮਨੋ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਰਮ ਸ਼ਰਮਾ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਨਵੀਂ ਸ਼ੜਕ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ ਬਿਹਤਰ ਆਵਾਜਾਈ ਸੁਲੂਤ : ਜਿੰਮਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ) - ਵਿਧਾਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋਰਰ ਜਿੰਮਾ ਨੇ ਨਿਊ ਲਿੰਕ ਨਵੀਂ ਆਬਾਦੀ ਆਦਮਵਾਲ ਤੋਂ ਬਹਾਦਰਪੁਰ-ਬੰਸੀ ਗੁਲਾਮ ਹੁਸੇਨ ਤੱਕ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੰਗਰਾਜ 1.72 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੜਕ 53.53 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਨਿਰਮਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਵਾਜਾਈ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਹਾਤਰ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਚੱਲੀਆਂ ਸੁਲੂਤਾਂ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਵਿਧਾਇਕ ਜਿੰਮਾ ਨੇ ਹਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਤਕ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬੁਢਮਾਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸੈਣੀ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੇਅਰ ਰਣਜੀਤ ਚੌਧਰੀ, ਹਾਜਰ ਸੈਣੀ। ਅਨੁਗ੍ਰਾਹ ਸਮਾਜ, ਕੌਮਲ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਸੋ ਸੋਨੀ, ਸੁਚਿਦਰ ਭੋਗਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਰਾਜਨ ਸੈਣੀ।

ਸ੍ਰ. ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ 150 ਵੀਂ ਜਨਮ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਹਰੀਨ)- ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਐਨ ਐਸ ਐਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋ ਹਿੰਸੂ ਬਾਲਾ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਵਿਚ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ 150 ਵੀਂ ਜਨਮ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਲੱਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਲੱਖ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਬਾਰੇ



ਦੇਸ਼ਿਆ। ਲੇਖ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੀਏ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਨ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੀਏ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ, ਰਮਨ ਕੌਰ ਬੀਏ ਭਾਗ ਦੂਜਾ ਨੇ ਤੀਸਰਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਮਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਤੰਬਾਕੂ ਰਹਿਤ ਦਵਸ਼ ਮਨਾਇਆ

ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ (ਵਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ) - ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ ਕਾਲਜ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸ਼ਬਿਤ ਆਰ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਤੰਬਾਕੂ ਰਹਿਤ ਦਵਸ਼ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਚਾਰਟਰ ਮੇਂਕਿਓ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਾਹਗੁਰੂਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਥਾਨਕ ਸਿਵਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਗੁਰੂ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਦੇ ਕੇਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਉਸਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਜੋਸਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਤਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਨ ਬਾਗੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸੀ ਪੀ ਐੱਫ ਬਾਗੀਗਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀਏ ਵਾਸਤੇ ਆਦਾਇਗੀ ਦੀ ਫ਼ੂਕ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜਿਸਨੇ ਚੋਟ ਚੋਰਨ ਹੇਠਲੇ ਵਿਚਾਲ ਤੱਥ ਮਾਰਦ ਦੀਆਂ ਤਿਆਗੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੁੱਜ ਨੂੰ ਜਾਣਗੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਿੰਸਪਲ ਗਰੁੱਪਵਾਰੀ ਏਏ (ਪ੍ਰਾਪਤ) ਦਾਇਰ ਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨੌਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਮੀਰੀਜ਼ ਬੋਲਿੰਗ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਲ ਭੰਡਾ ਮਾਰਦੀ ਪਾਠਾ ਜਾਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਚੀ ਪੰਨਲਾ ਜਿਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਤਰ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪਣੀ ਫ਼ੂਕੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲਈ 341 ਕਰਤੂਤ ਫ਼ੂਕੀ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਚੀ ਪੰਨਲਾ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਰ ਓਰ ਡੇ ਮਗਰਲੋਂ ਵਾਲੇ ਅੰਬੁਫ਼ਾ ਵਾਗ ਹੀਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇ ਪਿੱਛਾ ਡੇ ਤੇ ਲੱਖ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਲੋਂ ਫ਼ੋਰੋਰ ਆਏ ਤੇ ਗੁਰਮੇ ਹੋ। ਇੱਕੋ ਰਿਹਾ ਤੱਕ ਗੁਰਮੇ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਿਆਗੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਫ਼ੋਰੋਰ ਮਾਰਦ ਵਿਚੇ ਬਾਲਮ ਹੋਰ ਲਈ ਵੀਹੀਕਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਹੋਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਜ਼ੀ ਬਰਾਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਿਡੀਟੀਆਂ ਲਾਹਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਫ਼ੋਰੋਰ ਮਾਰਦ ਚਾਰਨ ਕਰਗਰਾਮੀ ਆਏ ਵੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਦੀ ਵਾਜ਼ਾ ਲਿਖਾਏ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਕਾ ਹੀਏ ਵਿਚਲਾਏਗੇ ਡੇ ਪੋਰਟਰ ਹੀ ਵੰਡਣੀਆਂ ਤੇ ਫਿਰ ਵੇਟਰ ਆਪਣੀ ਵੇਟ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੇ ਫ਼ੂਕੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਸਿੱਖਾਉਣਾ ਇਸ ਮੱਕੇ ਅਧੀਨ ਚਰਚਨੀਤ ਸਿੱਖ ਗਰੁੱਪਵਾਰੀਆਂ ਅਹਿਵਿੱਚ ਪਠਾਈਆਂ, ਕਰਨਵੀਰ ਬਰਮਾ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲੋਕਰਾਮਨ ਲਾਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੁੱਪਵਾਰੀਆਂ ਸੁਖਦੇਵ ਨਨਕਾਸ਼ਾ, ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਆਦਿਵਾਲਾ ਸਚਿਨ ਨਲਈਏ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ, ਭਰਤ ਮੀਤਰ ਮੋਡਰਮ ਅਮੀਤਾ ਬਰਮਾ, ਮੋਡਰਮ ਰਨਭੀਏ ਸੋਨੀ ਦੀਪਕ ਬੋਡਲਾ, ਮਾਸਟਰ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਾਵਿਦਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਜਾਗੀ ਹਾਥਰ ਨਨ।



ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਅਖੰਡੀ ਦੌਸਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸ਼ਮੂਸ਼ (ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ 2025



www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਨਸੀਮ ਅੰਸਾਰੀ ਕੌਰ ਅਨੁ. : ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਧਰਮ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕੱਟੜਤਾਵਾਦੀ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਔਰਤ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਂ ਈਰਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਕੀ ਪਹਿਨੇ, ਕੀ ਖਾਏ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੇ, ਕਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇ, ਇਥੋਂ ਤੀਕ ਕਿ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਆਸਥਾ ਰੱਖੇ, ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੇ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਰਦ ਦੀ ਤੇਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਲਾਕ, ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ, ਕੱਟੜ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰੀਵਰਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਉਸੇ ਤਲੱਦਦ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਪਹੋਚੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਪਾਤ ਪੋਟ ਵਿੱਚ ਪਲ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਾਕਾਲ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹੋਚੀ ਦੇ ਕਈ ਸੈਨੇਟਰਜ਼ ਨੇ ਗਰਭਪਾਤ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਗੂ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਔਰਤਾਂ ਨੇ “ਮਾਈ ਬਾਡੀ, ਮਾਈ ਚੋਇਸ” ਸਲੋਨਾਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਰਤਣ 'ਤੇ ਹੁਣ ਔਰਤਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਨਫ਼ਰਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਯੂਜ਼ਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਯੋਰ ਬਾਡੀ, ਮਾਈ ਚੋਇਸ” ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖੂਬ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਿਆ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਇਸ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਚਰਚ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਛਾਈ ਰਹੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਉਲਟਫੇਰ ਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਕੱਟੜ ਅਤੇ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਰਤਣ ਨਾਲ ਬੇਬੱਕ ਧਰਮ ਦੀ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਧਰਮ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਮਰਦਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੀ ਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਰਦ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮ-ਕੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਚਾਦਰੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਫਿਰ ਧਰਮ ਦੇ ਗਰਭਰਥੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ, ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਕਾਮ ਵਾਸ਼ਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝ-ਸੰਗੀਤ ਕਰੇ। ਬਸ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ, ਧਰਮ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

ਤੀਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪੌਣੇ

ਡੇਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕੰਬਦੇ ਰਹਿੰਦੇ

ਜਿਸ ਪੰਡੀ ਦੇ ਵੱਜਦੇ ਖਬਰੇ

ਪੀੜਾ ਕਿੱਦਾ ਸਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਜਗਵਿੰਦਰ ਜੋਧਾ

ਕੱਟੜ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ



ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮਾਤਰ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਾਰ-ਪਾਠ, ਧਾਰਮਿਕ ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਵਰਤ-ਤਹਿਤਾਹਾਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੜ੍ਹ ਆ ਗਿਆ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਤੁਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਵਸਥਾ ਸੁਰੱਭ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਤਣ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਾਡਾਂ ਖਿੜ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਸਦੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕਣਾ ਹੋਰ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਰੂਸੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀਆਈ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ 1919 ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਇੱਛੇ-ਅਫ਼ਗਾਨ ਯੁੱਧ ਲੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰੇ। ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਨੇ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਕੱਟੜਤਾਵਾਦੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਕਿਹਾ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿਧਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1994 ਵਿੱਚ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਲੜਾਕੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਸੀ ਅਤੇ ਨੌਬੇ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਯੁੱਧ ਅਤੇ ਰੂਸੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। 1990 ਤੋਂ 2001 ਤਕ ਇਸ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਸਮੂਹ ਨੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੇ ਉਥੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਸਮੂਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਘਾਟ

ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ।

ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1996 ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਸਮਾਜ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨ। 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਗਾਨ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੋਸਥਾਵਾਂ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋੜੀ ਹੀ ਸਹੀ, ਪਰ ਅਹਿਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੰਜ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਘੁਮ-ਫਿਰ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ਰੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੈਸਕਰਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਥੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਬੜੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜ ਕੋਡ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰਾਂ ਤੀਕ ਬੁਰਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਾਬੁਲ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਊਂਡ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਢਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਸੜਕ ਤੋਂ ਵਿਖਾਈ ਨਾ ਦੇਣ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬੁਰਕੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ ਸੀ।

27 ਸਤੰਬਰ 1996 ਤੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ ਕਾਬੁਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰੂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਸੀਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਅਫ਼ਗਾਨ ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਰੂਸੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਰੂਸ ਮੂਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸਮਰਥਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ

ਕਨਪਤਲੀ ਕਾਬੁਲ ਸਰਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫਤਵੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ:-

ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਔਰਤਾਂ ਮਰਦ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਿਰਫ਼ ਔਰਤ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨਾ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਚੁਰਸੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਕੌੜੇ ਮਾਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੁੜੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਪੱਥਰ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਾਬੁਲ ਦੀ ਇੱਕ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ ਸੀ, “ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ।”

ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਝੀਆਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਮਰਦ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਹ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੋਟ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਨ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਪਰਾਧ

2001 ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਭੱਗ 19 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅਫ਼ਗਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਾਲ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਡਾ. ਸਿਮਾ ਸਮਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਸੁਹੇਲ ਸਿੰਦੀਕ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਬੀਬਾ ਸੋਰਾਬੀ ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਲੋਧਾ ਜਿਰਗਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 21 ਮੈਂਬਰੀ ਆਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਸਤ 2021 ਤੀਕ ਤਾਲਿਬਾਨ ਫਿਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਾਮਰਾਜ ਫਿਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ।

ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ, ਇਥੋਂ ਤੀਕ ਕਿ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈੱਸ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸੌ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਸੰਗਠਨ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿਸ਼ਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਦਮਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਦਯੁਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਤਾਲਿਬਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੀਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੌੜੇ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਨੌਬੇ ਫੀਸਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਈਰਾਨ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਭਾਵੇਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬੋੜਾ ਹੀ ਘੱਟ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫ਼ੌਜ ਕੋਡ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧ ਵਧਿਆ ਹੈ। 1979 ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਰਜ਼ਾ ਪਹਲਵੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਆਇਜ਼ੁਲਾ ਕੁਮੈਨੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤਾਂ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਿਜਾਬ ਪਹਿਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਥੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਕ ਕੇ ਹੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ। ਇਸ ਫ਼ੌਜ ਕੋਡ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਹ ਹੈ। 2022 ਵਿੱਚ ਮਹਸ਼ਾ ਮਹੀਨੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਫ਼ੌਜ ਕੋਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਹੀ 2 ਨਵੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਇੱਕ ਈਰਾਨੀ ਕੁੜੀ ਅਹੂ ਉਸਤਾਏ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰਨ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਤੇਹਰਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਕੁੜੀ ਬਗੈਰ ਹਿਜਾਬ ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਈਰਾਨ ਦੀ ਮੋਰਲ ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਧਕ ਮਾਰੇ। ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੇਸ਼ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

● ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ

ਜੀਉਣ ਲਈ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਣ ਨਾਲ ਲੋਅ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਸੋਜੀਵ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰੀ ਜਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦੇ, ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੁੰਢੇ ਮਾਰਨੇ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੁਪਨੇ ਉਗਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹਰਕਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਉਰਜਾ, ਉਮੀਦ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਿੱਚੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਮਿੱਠੇ ਇਸ਼ਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਲੈਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਸੌਂਪਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਲੈਅ ਸਿਮਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਬੋਲਦਿਆਂ, ਝਗੜਦਿਆਂ ਤੇ ਸੋਚਿਆ, ਜਾਗਦਿਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਪਨੇ, ਸੋਚਾਂ ਤੇ ਸੋਚਾਵੇ ਦੀ ਸੁਰ ਸੁਰੀਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਹਰ ਪਿੰਡ, ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਜ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੁਹੀਤੀਆਂ ਤੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਪਾਕ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਘਰਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਰਾ ਦੁਨੀਆ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੁਪਨਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

ਹਰ ਧੜਕਦੀ ਸਦਾ ਸਾਡੀ ਕੁਟੀਆ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਚੱਲੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਸਾਥੇ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੀ ਮੋਰਾ ਇੱਕ ਹਰ ਬਿਰਧ ਮਿੱਤਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੁੰਡੀ ਫੜ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਉਦਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹੱਸਲੇ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿਮਤ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ‘ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਹੋਮ’ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਬਹਿਮਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਖ਼ਿਆਲ ਉਗਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੋ

ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਗਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ-ਜੁੜਦੇ ਬੈਂਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਹ ਵੀ ਸੌਖੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਚੰਗੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਊਰਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਖਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਜਾਪ ਨਾਲੋਂ ਨਰੋਈਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਖਿੜਕਣ, ਭਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਨਰੋਈਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਪਰ ਬੋੜੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਹ ਵੀ ਸੌਖੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ। ਚੰਗੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਊਰਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਖਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਜਾਪ ਨਾਲੋਂ ਨਰੋਈਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਾਪ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਖਿੜਕਣ, ਭਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਅੱਜਲਾ

ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ-ਲੈ ਕੇ ਫੋਕੀ ਭੱਲ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਦਾ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਾਦਾ ਤੇ ਸੁਰੀਲੀਆਂ ਪਿਰਤਾਂ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਚੰਗਿਆਈ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਕਰਜ਼ਦੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਆਡੰਬਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬੰਦਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਕੇ ਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਤੇ ਕਾਵਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਪੰਚਾ-ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਪੰਘਰੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਤੇ ਸਰਸਬਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਲੋਗਨ ਉਰਜਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਦਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਕਰੀਏ। ਆਸ ਤੇ ਉਮੀਦ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਪੁਲਾਖਾਂ ਪੁੱਟੀਏ। ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਪੁਲਾਖਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਉਭਾਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਦੀਆਂ ਮਾਨਵ ਰੰਗੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਹਿਣ ਸਾਈਆਂ ਇਨਸਾਨ ਇਨਸਾਨ ਰੰਗੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰਹਿਣ ਸਾਈਆਂ ਇਹ ਜੋ ਉਸਾਰੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਿਉ ਦਾਇਆਂ ਕਿਲ੍ਹੇ ਕਿਰਤ ਦੇ ਕਦੇ ਨਾ ਢਹਿਣ ਸਾਈਆਂ

ਮੇਰੇ ਦੇਸਤ ਡਾ. ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਮਾਨਵ ਰੰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਸਨ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਕਦਮ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੋਜਸ਼ੀ ਇਨਸਾਨ। ਉਜ ਕਦੇ ਬਹੁਤਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਪਰ ਜਦ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੱਸਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਮਾਨਵ ਰੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸੁਣਦੇ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਫੀਜ਼ਾਂ ਭਰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਹ ਦਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਨਵ ਰੰਗੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਤਾਉਮਰ ਸੁਪਨਸ਼ੀਲ ਤੇ ਸਜੀਵ ਰਹੇ। ਕੁਸ਼ਟ ਆਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਨਾਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕੁਸ਼ਟ ਮਹੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੁਰ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਬ ਰੰਗੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦ ਬੱਚ

ਸੁਨਹਿਰੇ ਸੁਫਨੇ ਜਾਂ ਮਾਰੂਥਲ ‘ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ

ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਉਹ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਂਡ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹੋ ਦਿਨ ਤਾਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚਣ ਲਈ ਗਰਦ ਦੀ ਗੂੰਜ ਗੂੰਜਾਈ ਸੀ ਤੇ ਇਹੋ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਵੰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਉਲੀਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਇਹੋ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਉਸ ਕਹਿਰ ਲਈ ਵੀ ਚੋਤੇ ਵਿੱਚ ਉੱਕਰਿਆ ਹਰੰਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਵਾਪਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਖ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।
ਏਦਾਂ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖ ਇਸ ਦਿਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਿਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਮੋਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਗਮੀ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਏਥੇ ਕਾਤਲ ਤੇ ਮਕਤੂਲ (ਜਿਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗਦੀ ਵਾਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੱਦੇ-ਚਰੰਗੇ ਬਲ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ।

ਇਸ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬਾਝਿਆਂ ਦਾ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਝਾ ਸੀ। ਮਹਰੀ ਉਹ ਬਾਬੇ ਬਣੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਬਾਬੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬਣ ਗਏ, ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਪਿੱਛਮੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਜ਼੍ਹਾਂ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਵਾਨੀਆਂ ਗਾਲ ਚੁੱਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਬੋਰਡ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਚਿੜਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ‘ਇੰਡੀਅਨਜ਼ ਐਂਡ ਡਾਗਜ਼ ਆਰ ਨਾਟ ਅਲਾਊਡ’। ਓਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਵਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਏ ਬਗੈਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁੱਕਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਏਸੇ ਲਈ ਔਖ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਏ ਅੱਡੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਨਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸਹੇੜ ਕੇ ਵਤਨ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਕਾਫਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਜਣੇ ਫਾਂਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਟੰਗ

ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕਿੰਨੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਝੱਲਦੇ ਹੋਏ ਉਮਰ ਦਾ ਪੰਧ ਮੁਕਾ ਕੇ ਵੀ ਵਤਨ ਦੀ ਸੁੱਖ ਮੰਗਦੇ ਤੁਰ ਗਏ! ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ।
ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਲੰਬਰ ਪੱਖੋਂ ਭਾਵੇਂ ਬਾਕੀ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਮੰਨ ਲਈਏ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਿਆਸਤ ਹੋਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਥਾਂ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਅਤੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕਤਲੇਆਮ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ‘ਜਬ ਕੋਈ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਹਿਲਤੀ ਹੈ’। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬੋਝ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਰਾਜਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗਲੀਆਂ-ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੋਧੀ ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਐਂਜ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਕਲੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਵੀ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਉਹ ਛੁਪਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਖਾਸ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਲਾਰੇ ਲਾਏ ਅਤੇ ਵਾਅਦੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਐਲਾਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਐਲਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਔਂਜ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਇਨਸਾਫ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕੂਕਦੇ ਅਸੀਂ ਨਾ ਵੇਖਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਔਂਜ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਮਿਲਿਆ, ਨਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਦੇ ਭਰਪਾਈ ਹੋਈ, ਅੱਖਾਂ ਪੁੰਬਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਛੋਟੀ-ਮੋਟੀ ਗਰਾਂਟ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਛੱਡਣਾ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਨੁੱਕਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਧਿਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਧਿਰ ਦੇ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਝਿਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿੱਥੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਖਿਆ ਲੱਭਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਂ ਪੱਦਰਾਂ ਸਾਲ ਹੁੰਦੇ ਪਏ ਸਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਧਰਮ ਦੇ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਮੁੰਬਈ, ਰਿਵੰਡੀ ਜਾਂ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕਲੰਕਿਤ ਕਾਂਡ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਾਂ ਉਜਾੜੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਪੀੜੀ-ਦਰ-ਪੀੜੀ ਉਸ ਦਰਦ ਦੀ ਟੀਸ ਸਹਾਰਦੇ ਅਤੇ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਚੋਰਾਂ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਵੀ ਕਾਤਲ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਝਿਜਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਤਲ ਵੱਲ ਕੀਤੀ ਉਂਗਲ ਕਿਪਰੇ ਬਾਕੀ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਪੈਂਦਾ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਕੇ ਮੱਥੀ ਖਾਪੀ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਸੌਖੀ ਹੈ, ਸਾਹਮਣੇ ਖੜਾ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਵੇਖ ਕੇ ਕਾਤਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਨਹੀਂ, ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗਿਰਝਾਂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੀਲਾ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਹੋਏ ਵੀ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਔਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਉਹ ਜਿਸ ਚਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਆਗੂ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਆਗੂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਖਾਇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਇਹ ਚਰਚਾ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

ਗਦਰੀਆਂ ਦਾ ਸੁਹਾ ਪਿੰਡ : ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ

ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿਥਿਆਰਪੁਰ ਬੈਂਸ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾਗੀਰਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਧੜਵਲੋਂ ਅਰਾਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਗੀਰ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵਸੋਬ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਰਾਂਦੇ ਦੀ ਨਿਹਾਰਨ ਚੌਂਕੀ ਦੇ ਨਿਆਈਂ ਸੀ, ਪਰ ਲੋੜ ਮੁਜ਼ਬ ਅਨੁੱਖੀ ਵਸੋਬਾ ਵੀ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੱਦ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਹੁਣ ੭0ਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਕਾ . ਜ਼ਰਨੋਲ ਸਿੰਘ, ਗ਼ਦਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਤੀਜਾ, ਜਿਜ਼ਰਾ ਨਸਬ (ਪਰਵਾਰਕ ਬੈਂਸ/ਵਾਲੀ), ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦੇ ਸਦਰ ਕਾਨੂੰਗੋ (ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿੰਡ ਵਜੋਂ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਮੋੜੀ ਗੱਭਣ ਵਾਲੇ ‘ਨੌਧਾਂ ਬੈਂਸ’ ਦੀ ਉਂਗ 16ਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦੀ। ਉਦੋਂ ਬੈਂਸ ਜਾਂ ਅਗਲੀ ਪੈਂਦ ਦੀ ਆਮਦ 18-22 ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਔਸਤਨ 20 ਵੀਂ ਮਨ ਲਈਏ ਤਾਂ 16 ਦੇ ਹਿਸਾਬ 320 ਵਰ੍ਹੇ ਤੇ 80 ਕੁ ਜੋੜ ਲਈ ਜ਼ਰਨੋਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ। ਇੰਜ ਇਹ ਪਿੰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਰ ਕੁ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਾ ਹੋਇ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹਨਾਂ ਬੈਂਸਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮਣ ਭੌਇ ਬੈਂਸਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਕੇ ਸਦਰ-ਮੁਕਾਮ ਖੋੜਾ (ਮਾਹਿਲਪੁਰ) ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਗਣੇਸ਼ਪੁਰ-ਭਾਰਣਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਟਿਕਵੀਂ ਖੋਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੱਖ ਪੰਦਾ ਪਛੂ-ਪਾਲਕ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਰਾਂਦਾਂ ਅਤੇ ਜਲ-ਕੁੰਡਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਜੂਹ ‘ਚ ਇਹ ਤੁੰਡੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਸ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਰ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਂਠ, ਭਰਵੀਆਂ ਚਰਾਂਦਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਪ੍ਰਸਵਾਨ ਕਰ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਹਰ ਗਿਆ ਲੋਕਾਂ ਦੇਸ਼ ਖਿਸਵਾਨ ਦੇ ਪੇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਲਾਗੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਘੁੰਮਦੇ-ਘੁਮਾਉਂਦੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਲਾਗੇ ਪੱਕੇ ਡੋਰੇ ਲਾ ਲਏ।

ਦੋਵਾਂ ਟੱਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਗਲਿਆਂ ਦਾ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਪੀੜਾ ਰਾਬਤਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦੇ ਜੁੜਤੋ-ਜਲੋਅ ਦਾ ਸੂਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸਦੀ-ਦੇ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਚੱਲੇ ਟਿਕਿਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ-ਅਗਲੇਰੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਧੜਵਲੋਂ ਨੌਧਾਂ ਬੈਂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ‘ਚ ਕੋਟਲਾ ਪਿੰਡਾ ਨੰਟੇਅ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ‘ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ’ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡਾ ਅਰਾਈਆਂ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਇਥੇ ਡੰਗਰ ਚਾਰਦੇ ਅਤੇ ਲੋੜ ਮੁਜ਼ਬ ਵਰਖਾ-ਪੀੜੀ ਖੋਤੀ ਕਰਦੇ। ਲਾਗਲੀ ਜੂਹ ‘ਚ ਚਰਦਾ ਬੈਂਸਾਂ ਦਾ ਮਾਲ-ਡੰਗਰ ਕਦੇ-ਕਦੇਂਤ ਦੋਵਾ-ਨੌਤ ਜਾਂ

ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ ਤੋਂ 6-7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ‘ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਬੋਹੇਰਾ ਕਲਾਂ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸ ਛੁਪਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਖੂਨ ਖੋਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। 70-75 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਪਸੂ ਮੁਜ਼ਰਾ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ‘ਸੁਨਹਿਰੀ ਹਰਥ’ ਪਿਛੇ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਤਾਂ ਨੇ “ਬਲਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾ ਵਿੱਚੋਂ” ਲਿਖੇ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਜਾਇਦਾਂ ਵੱਲੋਂ “ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ (ਇਹ) ਹਰਥ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਿਖੇ ਰਹਿਣਗੇ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਾਇਆਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਭਾਇਆਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿੱਧਿਅ-ਸਾਧਿੀ ਟੱਕਰ ਜਿੱਤ ਦਿੱਕ ਨਿਰੰਖੀ ਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਛੜ ਕੁੱਚੀ ਧੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਥ ਦਾ ਰਹਿਅਰ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪੁਲਸੀਏ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਵਗਾਰ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਤਾਂ “ਉਹਦਾ ਜੋ ਕੋ ਪਹਾੜ ਜਿੱਥਾ ਜੋਗਾ, ਵੈਰੀ ਵੀ ਰੋਹਨ ਰਹਿ ਗਿਆ” ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਬੀ ਨਾਮਦੇਵ ਭੁਟਾਲ ਤੇ ਲਛਮਣ ਅਲਮੀਓਰ ਸਮੇਤ ਮੈਂ ਉਸ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਰਨ ਬੋਹਰਾ ਕਲਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪੰਨੇ ਪਲਟ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਰੁਬਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 1870-80 ਦੇ ਕੱਚੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬੇਦੋਬਸਤ ਅਤੇ ਫਿਰ 1902-04 ਦੇ ਪੱਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬੇਦੋਬਸਤ ਦੌਰਾਨ ਘਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜ ਘਰਾਣੇ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਨੇ ਧੋਬੇ ਅਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਘੁੰਗ ਵੱਸਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝਮ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕਰਕੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਨੰਗੇ-ਚਿੱਟੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਇਹ ਅਰਜਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਪਟਿਆਲਾ ਭੂਮਿੱਪਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਘਰਾਣੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਹੱਥਲ ਕੀਤੇ ਇਹ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਕਿਸਾਨ ਦਰਿਆਫਤਾਂ/ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ਾਤ ਸਰਕਾਰੇ/ਦਰਬਾਰੇ ਅਤੇ ਕੋਰਟ/ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂ ਦੀ ਪੂੜ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਜੁੱਲੀ-ਬਿਸਤਰਾ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਟੰਗੀ ਅੱਜ ਪਟਿਆਲੇ, ਕਲ੍ਹ ਬਰਨਾਲੇ ਤੇ ਪਰਸੋ ਕਰੀਦੇਚਾਟ/ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇੱਥੋਂ ਉਂਕਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲੇ, ਲਾਹੌਰ ਤੱਕ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਫਦ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਹ ਗੁੰਡਾ-ਚਮੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤੇ ਨਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਹਲਾ ਮਾਲਕ, ਅਦਨਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ੀ

ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਇਧਰ ਮੂੰਹ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ। ਅਰਾਈ ਤਲਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਗੱਲ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਧੀ। ਇੱਕ ਦਵਾ ਇਸੇ ਤਲਖ ਦੀ ਅਚੇਤ-ਸੁਚੇਤ ਹੋਈ ਤੱਥ-ਵਦਵੀ ਹਕੂਤ ਨੇ ਅਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਔਨਾ ਕੁਲਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨੀਂ ਡੱਤਾ ਵੀ ਕੇ ਤੁਰੀਆਂ ਤਿੰਨ ਬੈਂਸ ਤ੍ਰਿਮਤਾਂ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਹੋਨੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬੈਂਸਾਂ ਅਤੇ ਅਰਾਈਆਂ ਦੀ ਗਲ-ਵੱਢਵੀਂ ਲੜਾਈ ਹੋਈ, ਅਰਾਈਂ ਭਾਰੂ ਹੋਈ। ਬੈਂਸਾਂ ਨੇ ਬਕਾਲੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਸਕੇ-ਸੋਧਰ ਸੱਦ

ਪਿੰਡ ਵਸਿਆ-51 ਵਿਜੇ ਬੰਬੇਲੀ

ਲਏ। ਬਕਾਲੇ ਗਿਆਂ ਦੀ ਉਹ ਅੱਠੜੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਮਾਝੇ ਦੀ ਪੁੱਠ ‘ਚ ਰੰਗ ਕੁੱਝੋ ਬੈਂਸ ਦੋਆਬੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰੂ ਸਨ, ਹੁਣ ਬਾਜ਼ੀ ਬੈਂਸਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅਰਾਈਂ ਆਪਣੇ ਲਾਗਲੇ ਮੂਲ ਸਦਰ ਮੁਰਾਦਪੁਰ-ਡਭਿਆਣਾ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰਾ ਵਾਚ ਗਏ। ਬੈਂਸ ਇਸ ‘ਕੋਟਲਾ’ ਨਾਂਅ ਦੀ ਰੱਖ ‘ਤੇ ਆਣ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਾਈਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੰਦੇ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਧੜਵੇਲੇ ਪਾਸ, ਪਬਰਾਲੀਆਂ ਜਾ ਫਰਿਆਈ ਹੋਏ ਜਿਸ ਨੇ ਬਕਾਲੇ ਦੇ ਬੈਂਸਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦਿਆਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਲਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਾਈਆਂ ਦਾ ਕੋਟਲਾ, ਜਿੱਥੇ ਬੈਂਸਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਣ-ਬਸੇਰਾ ਕੀਤਾ, ਵੀ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ‘ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ’ ਤੋਂ ਫਰਲਾਂਗ ਕੁ ਦੂਰ ਮੁਰਾਦਪੁਰ ਕੰਨੀ ਹੀ ਸੀ/ਹੈ। ਇਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰ ਵੀ ਕੱਚੇ ਭਾਇਆਂ ਦੀਆਂ ਠੀਕਰੀਆਂ ਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇਂਤ ਮੁਸਲਿਮ ਕਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਡੀਆਂ ਵੀ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਬੈਂਸਾਂ ਨੇ ਉਸ ਬੋਹ ‘ਚ ਟਿਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਆਗੂ ‘ਨੌਧਾਂ’, ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਰਖਾਂ ਸੀ, ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੋੜੀ ਗੱਭ ਟਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਪੇਹੀਂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬਕਾਲੇ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਵਸੋਬ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ।

ਪਿੰਡ ਭਾੜੇ ਬੈਂਸ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਸੀ, ਪਰ ਗਰੇਵਾਲ ਜੱਟ ਵੀ ਇਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਰ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਇੰਜ . ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ,

ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨਗਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੱਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਗਰੇਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕਾ ਢੇਰੀ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂ ਮਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖਝੰਨੇ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਾਰਾਬਿਕ ਕਨਸੋਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਬੱਦੇਵਾਲ ਦੀ ਐਂਗਲੇਂ ਸਿੱਖ ਵਾਰ, 1੯46’ ਸਮੇਂ ਜਦ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕੁੱਝ ਭਰਵੇਲ ਗਰੇਵਾਲ ਦੋਆਬੇ ਨੂੰ ਧਾਹ ਗਏ ਸਨ। ਸਥਿਤੀਆਂ-ਪੁਸ਼ਿਥੀਤੀਆਂ ਵੱਸ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿਆਣਾ-ਅੰਦੋਲਤ ਬੜੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਆ ਟਿਕੇ ਅਤੇ ਲੋੜ-ਮੁਜ਼ਬ 1849 ‘ਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ’ ਲੈ ਆਂਦਾ ਜਾਂ ਉਹ ਰਬਾਬਾ-ਬਹੁਤਾਤ ਕਾਰਨ ਖੁਦ ਆ ਵਸੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਆ ਵਸਣ ਨਾਲ ਬੈਂਸ ਧਿਰ ਹੋਰ ਨਾ-ਫਿਕਰ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਂ; ਗਰੇਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿੱਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਸਥਿਰ ਹੋਂਦ ਤੀਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕੋਟਲਾ ਇੱਕ ਸੰਪੰਨ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਵਸੋਬ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਬਦੋਲਤ ਬੜੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋਈ। ਗ਼ਦਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਫਰਜ਼ੇਦ ਸਨ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੰਡੀਲਾ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬਕਾਲਿਓ ਮੁੰਜਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਸੀ। ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੱਤ ਨੂੰ ਮਘਦਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਅਮਲ ‘ਚ ‘ਆਦਮਪੁਰ ਬੰਬ ਬਲਾਸਟ’ ‘ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੂਰਮਾ ਦਾਨਣ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦੰਨਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਪੂਤ ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਾਏ ਸਨ, ਉਹ ਸਨ; ਸ਼ਹੀਦ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਿਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੂਕਾ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੀਤਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ‘ਹੋ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਖਾਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ‘ਟੋਭਾ’ ਆਦਿ। ‘ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ’ ਜਿਸ ਗ਼ਦਰੀ ਵੀਰਾਂਗਣਾ ਬੀਬੀ ਗੁਲਾਬ ਕੌਰ ਦੀ ਬਦੋਲਤ ਵੀ ਬੜਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਇੱਥੋਂ ਜਾਂ ਦੋਆਬੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ‘ਬਖਸ਼ੀਲੀਆ’ ਦੀ ਧੀ ਸੀ। ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਹ ਮਹਾਂ-ਮਾਨਵ ‘ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ’ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ-ਮੁੱਕ ਹੋਈ, ਉਸ ਦੀ ਕਬਾ ਬਤੀ ਹਿਰਦੇਦੇਵੀ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਮੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਗਾਥਾ ਕਿਤੇ ਫੇਰ ਸਹੀ।

ਮੋਖਾ. 946੩4-39075

ਰਾਬਾ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀ : ਬਖੋਰਾ ਕਲਾਂ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਗੁਰੀਲਾ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਫੌਜ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਸ਼ਵਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਦੀੜਾਂ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਬਿਸ਼ਵਦਾਰ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਟੱਕਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਰੂਹ-ਨਾਹ ਹੁੰਦੀ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਫਸਲਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੂਰਮੇ ਉੱਗਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। 40ਵਿਆਂ ਦੇ ਮੱਧ ਤੱਕ ਮੁਜ਼ਰਾ ਲਹਿਰ ਵਟਾਈ ਦਾ ਬਾਈਦਾਰ, ਬਿਸ਼ਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ,

ਰਣਜੀਤ ਲਹਿਰਾ

ਬਿਸ਼ਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵੇਲੀਆਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੰਦੇਤ ਵੇਲੇ ਵਧ ਚਲੀ ਸੀ।

ਜ਼ਰਮੀਰ ਜੀਦੇ ਦੇ ਬਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਇੰਝ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦੇ: “ਕਰੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਤੀ, ਛਵੀਆਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਆਈ।” ਸੱਚ ਹੀ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਭਾਂਗਾਂ, ਛਵੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ “ਤੇਰੀ ਜਾਹੂਰੀ ਗਰੀਬੀ ਸ਼ੇਰਾ, ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਜਾਣਗੇ”, “ਉੱਠ ਕੇ ਨੌ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਬੇਬਜ਼ਾ, ਬਿਸ਼ਵੇਦਾਰ ਭੱਜ ਜਾਣਗੇ”, “ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੱਦਦ-ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲਹਿਰ” ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਸੁਨਾਮ-ਮਦਰਾਹ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧਰਮਗੜ੍ਹ, ਗਿਆਨੀ ਬਦਨ ਸਿੰਘ ਬਖਸ਼ੀਵਾਲਾ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਖਸ਼ੀਵਾਲਾ, ਘੰਮਣ ਤਿਆ ਉਗਰਾਹਾਂ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ (ਨੇਤਰਗੀਣ), ਕਾਰੋਡਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜਵਾਹਰ ਵਾਲਾ, ਬੇਤ ਹਾਮ ਅਲੀਸ਼ੇਰ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਕਿਰਤੀ ਬਖੋਰਾ, ਪ੍ਰਿਥਾ ਸਿੰਘ ਕਿਸ਼ਨਗੜ੍ਹ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸਤੀਵਾਲਾ ਆਦਿ ਪੰਥ ਆਗੂ ਤੇ ਗੁਰੀਲੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਜ਼ਰਾ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਮਿਟ ਰੇਲ ਨਿਯਾਇਆ। ਤੇ ਇਹੋ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਖੋਰਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਵਟਾਈ ਇਨਕਾਰ ਲਈ ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਚੁਬੜੀ ਬਿਸ਼ਵੇਦਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨਾਂਅ ਦੀ ਖੂਨ ਪੀਣੀ ਜੋਕ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣ ਦਾ ਤਰੱਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੁਦ ਬਿਸ਼ਵੇਦਾਰ

ਫਲਾਣਾ ਆਗੂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਈਪਾਸ ਲੰਘ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਿੱਠੇ ਲਾਰੇ ਤੇ ਸੁਹਾਵਣੇ ਸੁਫਨੇ ਪਰੋਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਉਣਾ-ਪੋਣਾ ਜਾਪਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਵਾਂਗ ਤੇ ਹਿੰਸਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਟੂਨ ਸਕੱਚ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਰੋਡੀਓ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਵਰਗਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਉੱਠ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਓਦੋਂ ਵੱਧ ਚੁਟਕਲਿਆਂ ਵਰਗਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਸੁਣ ਕੇ ਏਨਾ ਹੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੋਣ ਮੱਥੇ ਸੱਤਾ ਲਈ ਦੌੜਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਦੋਦਾਂ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਪੱਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਅਕਲ ਦੇ ਘੱਡੇ ਦੌੜਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ‘ਜਿਸ ਲਈ ਗੱਲੀ, ਓਸੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਦਿੰਦਾ’ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਹੜਾ ਲਾਹਿਆਂ ਦੇ ਗੱਢੇ ਵੱਧ ਵੱਡਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸੇ ਦੀ ਖਾਇਸ਼ ਪੂਰਤੀ ਵਾਲੇ ਚੋਣ ਨਿਯਾਨ ਦਾ ਬਟਨ ਦੱਬਣ ਲਈ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਨਤੀਜਾ ਫਿਰ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਦੂਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਝਲਕ ਵੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਮਿਰਗ ਓਧਰ ਨੂੰ ਦੌੜਦਾ ਹੈ, ਓਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ, ਐਵੇਂ ਰੋਤ ਚਮਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਰੋਤ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਟਿੱਬੀ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦੌੜ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੋ ਹਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਇਤਿਹਾਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਅਮਲ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਕਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਪਈ ਹੈ, ਨਾ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਡੁੱਲ ਕੇ ਓਸ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਲ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਮੱਛੀ ਦੇ ਮੁੜਨ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲੰਮਾ ਲੱਭ ਜਾਣ ਤੱਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਚਮਕ ਵਰਗੀ ਚਮਕ ਮਾਰਦੇ ਹਕਮੀ ਮਾਲ ਵਾਂਗ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚਲੇ ਨਕਲੀ ਲੋਕ-ਹਿਤੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪ

ਇਨਸਾਫ਼ ਪਾਉਣ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਯਾਤਰਾ

ਹਵੇਲੀਆਲਾ

ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ
ਪੰਨੇ : 150, ਮੁੱਲ : 250 ਰੁਪਏ
ਪੀਪਲਜ਼ ਫੋਰਮ, ਬਰਗਾੜੀ

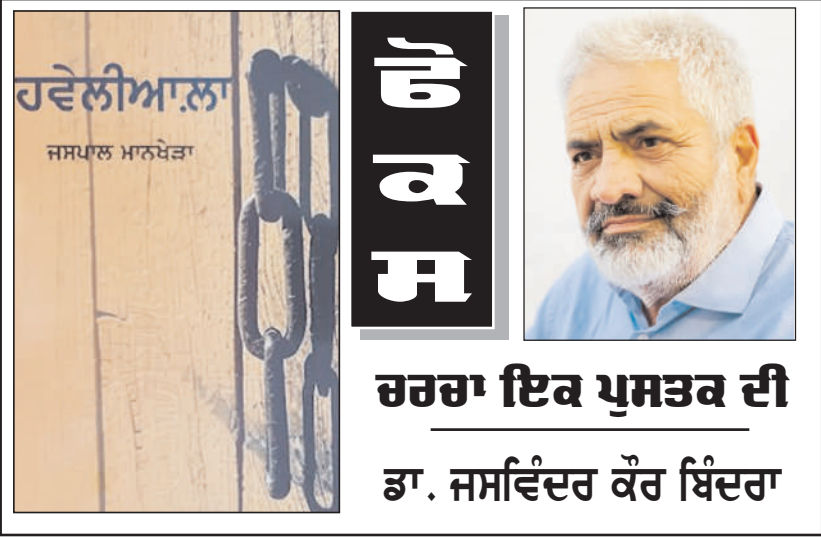
ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਅਮੀਰਾਂ ਤੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੌਬਦਾ ਹੈ। ਉਹੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਤੇ ਡਿਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਬੇਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਨਾਂਅਰੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਤੀ ਜਾਤੀ, ਇਸਤਰੀ ਜਾਤੀ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਕੋਈ ਫੁੱਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੱਗ ਰਚਦੇ, ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਖੋਖਲੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਪਹਲੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੰਦੇ ਚਿੱਟ ਕੱਪੜੀਏ ਬਣੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਰ ਪੁੱਜੀ, ਸਾਧਨ ਤੇ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਬਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਨਾਅਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਹੈ, ‘ਆਪਕੋ ਲਈ, ਸਦੇਵ ਆਪਕੋ ਸਾਥ’। ਜਦਕਿ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦਾ ਪੁਲਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਪਰਫ਼ਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਹ ਅਖਾਣ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ, ‘ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੀ ਨਾ ਦੇਸਤੀ ਚੰਗੀ ਨਾ ਦੁਸ਼ਮਣੀ’।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲ ਲੁਤਫ਼ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੋਕ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਜਨਤਾ ਤਾਂ ਬਸ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਸ ਕੇ ਤੇ ਪਿੱਟ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਮੱਧਵਰਗ ਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਿਮਨ ਮੱਧਵਰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ, ਹੱਥ ਭੰਨ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਬੀਲਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੀਅ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰੱਖੇ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਤਾਲੀਮ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਆਪ ਲੈਣ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੁੱਖ-ਸੁਹਾਵਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਤਾਂਘਦਾ ਜਾਂ ਲਲਚਾਈਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਾਦਸੇ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਇਹੀ ਵਰਗ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੱਧਵਰਗ ਸਰਕਾਰੀ ਟੈਕਸ ਭਰਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ, ਬੇਕਾਰ ਦੇ ਦਿਖਾਵਟੀ ਖ਼ਰਚੇ ਕਰਨ, ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿੱਚ ਖੱਜਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁੱਠੀਆਂ-ਸਿੱਧੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵਿਚਿੱਲੇ-ਮਿੱਠੇ, ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਵੇਈਏ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੁਲ ਤੇ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੀ ਮਿਲੇ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਭਾਵ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸੰਦੇਹ ਪੈਂਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਕਫ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਕਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਮਰ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਗਰਹ ਤੋਂ ਚੁੱਕੇ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ‘ਸਾਡਾ ਭਾਰਤ

ਮਹਾਨ’, ਵਿਸ਼ਵ-ਗੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦਾ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿੰਨਾ ਖੋਖਲਾ, ਬਦਬੂਦਾਰ ਤੇ ਦਾਗ਼ਦਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਵਲ ‘ਹਵੇਲੀਆਲਾ’, ਪਰ ਨਾਵਲ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਬਾਹਰੋਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਭਾਰਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਲਝੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਉਧੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਅਸਰੇਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਖੇੜਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਰਚੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਵਲ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਨੂੰ ਫੜਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮੋਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਥਲਾ ਨਾਵਲ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਾਵਲੀ ਰਚਨਾ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਵੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਤਿ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੌਰਾਣਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਕਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਆਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹੁਣਾ ਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਏ ਤਾਂ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਅਜੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ‘ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ’ ਨੇ ‘ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ’ ਸਿਰਜਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਮੰਨਵਾ ਕੇ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਉੱਤੇ ਪੱਕੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਰਲ ਕੇ ਕੋਈ ਮੋਰਚਾ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਸੱਤਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਅੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਹਰ ਹੀਲੇ ਤੇ ਤਰੀਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਜੁੱਟਣਾ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁੱਬੜੇ ਅਪਨਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਪੁਲਸ ਬਲ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲੋਕ-ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਚਲਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਕੁ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਤੇ ਡਟੇ ਰਹੇ। ਅਖੀਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਮੰਨਵਾ ਕੇ ਹਰੇ। ਹੱਕ ਮੰਨਵਾ ਲੈਣਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ



ਚਰਚਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿੰਦਰਾ

ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲੜਨ ਤੱਕ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਣਾ, ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਸੱਖਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੌਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਨਿੱਤ ਮੁਹਿੰਮਾਂ’ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘਟਨਾ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਲਛਮਣ ਦੀ ਜਵਾਨ ਬੀ.ਏ. ਪੜ੍ਹਦੀ ਧੀ ਰਿਸ਼ਮਦੀਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅਮੀਰ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਛਿੰਦੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਈਏ ਗੋਬਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜਬਰ-ਜ਼ਨਾਹ ਕੀਤਾ। ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖੋਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਮਾਰ ਕੇ, ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਵਿੰਦਰ, ਬਾਪੂ ਲਛਮਣ, ਦਾਦਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਪਵਨਦੀਪ ਆਸ-ਪਾਸ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਰਹੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗੱਲ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ, ਫਿਰ ਪੁਲਸ ਤੱਕ, ਪਰ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ੁਰਾ-ਖ਼ੋਜ ਨਾ ਲੱਭਾ। ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਜ਼ਬ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦੇਣ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਸ਼ਕਰੀਆਂ ਕਰਨ ਕਿ ‘ਕੁੜੀ ਭੱਜ ਗਈ ਹੋਣੀ’ ਰਲ ਕੇ ਪੁਲਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਿਤਾਰ ਹੋਈ। ਉਦੋਂ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮੀਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਖੋਤ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਸ਼ਮਦੀਪ ਦਾ ਸਾਈਕਲ, ਕਿਤਾਬਾਂ

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ‘ਕੰਬਾਲੇ ਦੇ ਲੰਡਰ ਮੈਨੂੰ ਛੋੜਦੇ ਨੇ। ਭਈਆ ਵੀ ਰਾਹ ਰੋਕਦਾ ਏ ਮੇਰਾ।’ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁਲਸ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਭਈਏ ਮਿਲਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣ। ਮਾਰ ਖਾ ਕੇ ਭਈਏ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਸ਼ਮ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੋਰਚਾ ਇਕ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਲਛਮਣ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਤੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਬੰਦੇ, ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾਵਾਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਨੌਜਵਾਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਸ਼ਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇਦਾਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵਡੇਚ, ਪੁਲਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ, ਵਕੀਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮੰਨਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਮੀਰ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤਣੀ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੱਥੇਦਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤ, ਛਿੰਦੇ ਤੇ ਗੋਬਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਸਕਣਗੇ ਤੇ ਨਾਲੇ ਉਹ ਅੰਦਰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਠੰਢਾ ਪੈ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਵਾ ਲਈ ਜਾਣੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਕੇਸ ਸਾਲੋਂ-ਸਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮੁੱਢ ਬਾਹਰ

ਆ ਜਾਣਗੇ। ਚਾਲਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਤਰ ਭਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਹੀ ਚੱਲੀਆਂ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਸਿਰਲੱਥ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪੈਣ ਲੱਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਆਗੂਆਂ ਉੱਤੇ ਕੇਸ ਪਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲਦੀਪ, ਅਜੈਬ ਨੱਤ ਤੇ ਮੁਹੱਬਤਪਾਲ ਉੱਤੇ ਪਰਚਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹਾਰੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਸੁੱਚੇ ਨੂੰ ਲਹਿਰ ਪੱਖੋਂ ਟੁੱਟਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਭਾਸ਼ਣ, ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਨਮਾਨਸ ਨੂੰ ਚੇਤਨ ਕੀਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿਸ਼ਮ ਕਿਸੇ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਧੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ, ਆਪਣੇ ਘਰ, ਪਿੰਡ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਦਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਚੱਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹਾਰੀ, ਉਥੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਤੰਤ੍ਰ ਨੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਲਈ ਸਿਰ-ਧੜ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਤੋਂ ਮਾਫੀਨਾਮਾ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ, ਜੋ ਮੁਜਰਮ ਪੱਖ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਸਿਦਕ ਬਣਾਏ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੰਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਤੀਜੇ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਅੱਡੀ-ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ ਧਰਨੇ, ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ, ਹੜਤਾਲਾਂ, ਸਪੀਚਾਂ, ਲੋਕ-ਨਾਟਕਾਂ, ਰਿਸ਼ਮ ਦੀ ਬਰਸੀ, ਅਹਿਦਨਾਮੇ, ਮੁਕਤੀ ਸੰਘਰਸ਼, ਨਾਅਰੇ, ਜੋਸ਼, ਖਲੂਸ ਦੇ ਰਲਵੇਂ ਜੁਝਾਰੂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਨ ਅਖੀਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਨੂੰਨੀ ਹੜ੍ਹ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕੋਦ ਤੋਂ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਹੀ ਲਿਆ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਇਕ ਜਲੂਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੇਰੀ, ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਤੇ ਹੌਸਲੇ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਲੂਸ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਛੱਡਣ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਚੋਣੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਘਾਲਣਾ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸੁਖਦ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੱਚ-ਰੱਕ ਦੀ ਲੜਾਈ ਕਦੇ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਲੜੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਸਮਾਜ, ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਦੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਕਿੰਨਾ ਲੱਗੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ

● ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ‘ਤੇ

ਆਤਮਗੌਤਿਆ

(ਨਾਵਲ)

ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਪੰਨੇ-152, ਮੁੱਲ-200 ਰੁਪਏ

ਤਰਕ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਬਰਨਾਲਾ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ-ਗੌਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵੀ ਆਤਮ-ਗੌਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਤਮ-ਗੌਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਵੇਮਾਣ ਤੇ ਹੌਸਲਾ ਵੀ ਆਤਮ-ਗੌਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਗੌਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਹਿਤੋਂਸ਼ੀ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ, ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਵੇ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਇਸ ਚਿੰਤਨ ਮੌਖਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇਸ ਰੁਝਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀਆਂ। ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਮੋਰਚੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਲੜੇ ਗਏ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ ਕੁਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਗੀਤਕਾਰੀ ਤੋਂ ਨਾਵਲ ਕਾਵਾਂ ਵੱਲ ਆਏ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦਾ ਹੱਥਲਾ ਨਾਵਲ ‘ਆਤਮ ਗੌਤਿਆ’ ਇਸ ਕਿਸਾਨ-ਮਾਰੂ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮਨੋ-ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਨ ਤਾਲਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਵਲਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪਾਠਕੀ ਮਨਾਂ ‘ਤੇ ਬੱਝਵਾਂ ਤੇ ਚਿਰਜੀਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਨਾਵਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨਾਏ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਤੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਵਿਚ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ



ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ

(ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਕਵਿਤਰੀ-ਰਮਨ ਸਖੀ

ਸਫ਼ੇ-128, ਮੁੱਲ-275 ਰੁਪਏ

ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਰਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਉਰਫ਼ ਰਮਨ ਸਖੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੋਂ ਨਵਾਂ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਹੱਥਲਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ’ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ। ਜੇ ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ‘ਸਖੀ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੌਮਲ ਭਾਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ। ਤੇ ਕੌਮਲ ਭਾਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਜਦੋਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਖਮ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਮਨ ਸਖੀ ਦੇ ਇਸ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 86 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਤ ਪੱਖੋਂ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਸਾਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਕਵਿਤਰੀ ਰਮਨ ਸਖੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇ ਕਵਿਤਾ ਇਕ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਉਹਨਾਂ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ’। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਮਨ ਦੀ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ’ ਕਵਿਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

‘ਸਵਾਲ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਰਮਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਨਾ-

ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਝਲਕਦੀ:-

‘ਅਮੀਰਾਂ ਖਾਧੀ ਰੋਟੀ ਜੰਮ ਕੇ,

ਗਰੀਬਾਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਸੱਖਣੀ ਫੁੱਫ਼’

ਕਵਿਤਰੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਅਵਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਢਲਣ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘ਵਕਤ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਵਕਤ ਦੀ ਅਣਲ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ‘ਜਨਾਜ਼ਾ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਓ’ ਰੁੱਖੋਂ ਹੋ ਗਏ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਪੈਂਦੀ। ‘ਧਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜਵਾਨ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ, ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ‘ਤਾਂਘ’ ਕਵਿਤਾ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਸੁਖਮ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ‘ਪਿੱਪਲ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਪਲ ਨਾਲ ਸੋਹਣੀ ਤਬਸ਼ੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ‘ਅੰਗਤ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅੰਗਤ ਪ੍ਰਤੀ ਬਜ਼ਾਹ ਸੋਚ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ‘ਸਰਧੀ ਵੇਲਾ’ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਉਮੀਦ ਹੈ :-

‘ਸੁਰਜ ਦੀ ਚੜ੍ਹੇਗਾ,

ਲੈ ਕੇ ਨਵਾਂ ਸੁਨੇਹਾ’।

ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਟਵਾਰੇ ਦੀ ਕਸਕ ਹੈ। ਬਿਰਹੇ ਦੀ ਤੜਫ਼ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਸੋਚ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨੀ ਨੇ। ਕਵਿਤਰੀ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਚਿੰਤਾਂ ਦੀ ਹੀ ਅਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਪਾਠਕ ਦੀ ਪਕੜ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਉਰਦੂ ਦੇ ਵਰਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਵੱਲ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾਰ ਹੈ। ਕਈ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖਭੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ‘ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲੰਘਾਨੂੰਗਾ, ਤੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਰ ਕੇ’

ਇਹ ਵਾਕ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕਵਿਤਰੀ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਇਹ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਬਿਰਾਦੀ ਦੀ ਤੜਫ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਬਹੁਤੀ ਨਿੱਜਤਾ ਵੱਲ ਉਲਰਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਕਸੂਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ੁਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਜੂਝਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਮੌਸਮ’ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਮੱਜਰ ਜਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਤੁਕਾਤ ਮੇਲ, ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਨਵੀਨਤਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਰਮਨ ਸਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਚੰਗੇਰ ਵਿੱਚ ਸੋਹਣੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਰਮਨ ਸਖੀ ਵਾਧਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

— ਪਿੱਪਲ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਜੀਵਨ

ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਦੇਵਿੰਦਰ ਸੈਰੀ

ਸਫ਼ੇ-174, ਮੁੱਲ-300 ਰੁਪਏ

ਉਤਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸੋਗਾ

“ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ ਕਿਹਾ” ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪੈਗਮ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪੈਗਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਹੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪਾਠਕ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਲੈਣਾ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਵਿੰਦਰ ਸੈਰੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ ਮਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ, ਘੰਡੀਆਂ, ਗੁੱਸਿਆਂ ਖੋਲਣ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਜਾਨਣ, ਮਾਨਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੁਗਤ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਹ, ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਸ

ਦੌਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਕੇ ਮਾਨਵੀ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ ਹੈ। ਸੈਰੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸੂਝੀ ਰੰਗ ਵੀ ਬੜਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਸੂਝੀ-ਕਾਵਿ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ‘ਦਿ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਤੇ ਜਨਵਿਮਰਸ਼’ ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ



ਜਲੰਧਰ-ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਧੂ (ਪੁਲੇਸ਼) ਇਕਾਈ ਜਲੰਧਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਤੇ ਜਨਵਿਮਰਸ਼’ ਦਾ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਾ. ਗੁਰਮੀਤ, ਅਨੁਵਾਦਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੁਲੇਸ਼ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ‘ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਤੇ ਜਨਵਿਮਰਸ਼’ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨ-ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ ਹਰਵਿੰਦਰ ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਪੁਸਤਕ, ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬੜੇ ਕਠਿਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਨੁਵਾਦਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਠਿਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭ ਕੇ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰੀ 336 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸਮਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਪਾਠਕ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਨ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਸਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੇ

ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਕ ਪ੍ਰਪੰਗਵਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਸਮਾਂਤਰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਆਉਣਾ ਸੁੱਚ ਸ਼ਗਨ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ। ਰਕੋਸ਼ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ

ਉਪਰੰਤ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਉਤਪਾਦਨਸ਼ੀਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਸੇਵਾਕਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤਨੁਆ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਵਾਦ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਸੁਣਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਝ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰਜਿੰਦਰ ਮੰਡ, ਹਰਮੇਸ਼ ਫੁਲਲ, ਦੇਸ ਰਾਜ, ਆਸ਼ੀ ਈਸਪੁਰੀ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮੱਲ, ਪ੍ਰਮੋਦੀਤ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਧਵਾਲੀਆ, ਸਰੋਜ, ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਧੂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਕੇਸਰ (ਪੰਜ ਆਬ) ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ‘ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀ’ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ



ਬਰੈਂਪਟਨ-ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਉੱਥੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਖੂਬ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ 2020/21 ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਸਵੀਰ, ਸਗੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨਿਸ਼ਠਾ ਜੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 135 ਦਿਨ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਕੇ ਕੋਈ 600 ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 105 ਮਿੰਟ ਹੀ ਭਾਸ਼ਮੰਟਰੀ ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ

ਸਾਰੇ ਬਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਮੌਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ ਉਗਰਾਹਾਂ ਜਬੇਬੀਏ ਦੇ ਮੌਰੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਕਾਰਨ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਰੇ ‘ਤੇ

‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ‘ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ’ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਉਗਰਾਹਾਂ ਜਬੇਬੀਏ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੌਰੇ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਤਸਵੀਰ ਸੁਪ੍ਰਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਠਾ ਜੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਿਲਮ ਨੈੱਟਵਰਕਸ ਜਾਂ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ, ਪਰ ਉਹ ਛੱਡੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਫਿਲਮ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਬਲਦੇਵ ਰਹਿਪਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਰਫ਼ਪਾਲ ਚੌਧਰੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੀ।

ਤੀਜਾ ਪਾਠਕ ਸਨਮਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਦੌੜ ਨੂੰ



ਬਰਨਾਲਾ-ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਹੀਦ ਚਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮਿਨੈਂਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਪਾਠਕ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਰਜਿ. ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗੇਗ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਮਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੇਜਿੰਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤੀਜਾ ਪਾਠਕ ਸਨਮਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਦੌੜ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਚਿਨ੍ਹ, ਲੋਈ, ਨਗਦ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਦਿ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸੋਸਾਥ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰੀਸ਼ ਬਾਂਸਲ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਮੈਡਮ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਭਦੌੜ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਪੁਰਬਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਸੱਚ

ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਰੋਪਾਵਾ ਤਪਾ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਰਮਵਾਰ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੰਤ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਲੋਈ, ਸਨਮਾਨ ਚਿਨ੍ਹ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸੰਘਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਭਾ ਪਾਠਕ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਉੱਦਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਨਾਵਲਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੱਥ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਾਠ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰੀ, ਮਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸ਼ੌਰੀ, ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕੇ, ਕਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਕੱਟੂ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਜਗਾਉਣ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੀਰਲਾ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਰੋਨਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹਾਂਕਮ ਸਿੰਘ ਤੁੜਕੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕੇਵਰਜੀਤ ਭੱਠਲ, ਡਾਕਟਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ, ਜਗਰਾਜ ਚੰਦ ਰਾਏਸ਼, ਬਿਜ਼ ਲਾਲ ਗੋਇਲ ਧਨੱਲਾ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੈਸ਼ੀਨ ਕੌਰ, ਜਸਨੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ, ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ, ਤਰਸੇਮ ਅਤੇ ਅੰਜਨਾ ਮੋਨਨ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਕਾਫ਼ਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲਬਾਤ, ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ



ਬਰੈਂਪਟਨ-ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਮਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉੱਥੇ ਸੋਚਾਲਕ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਗਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਿਆਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਕਾਫ਼ਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਪਿਰਤ ਸ਼ਲਾਯਾਯੋਗ ਕੰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 19-20 ਸਾਲ ਇੱਥੇ ਗੁਜ਼ਰੇ ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪਿੰਡ, ਕੱਚੀਆਂ

ਸੜਕਾਂ, ਹਰ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕਾਨਿਆਂ ਦੇ ਝੁੰਡ, ਝਾੜੀਆਂ, ਭੇਡੇ-ਭੇਡੇ ਮਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਵੇਲੇ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਫੰਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਭਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਸ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਕਹਿ ਕੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ‘ਪਾਂਧੀ’ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਬੀ ਟੀ ਕਰਕੇ ਟੀਚਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਚੋਰਕ ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ ‘ਚਿੱਟਾ ਲਹੂ’ ਤੋਂ ਲੱਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ, ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਤੇਜ ਭਾਰਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਕੁਲਜੀਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਂਧੀ ਸਾਹਿਬ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਹਨ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੇਭੂ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਦੂਲੇ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਅਜਾਇਬ ਸੰਧੂ ਤੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਡਾ. ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪਾਂਧੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਲਚਕੀਲੇਪਨ ਵੀ ਪਾਰਨੀ ਹਨ। ਕਾਫ਼ਲਾ ਸੰਚਾਲਕ ਉਪਗ੍ਰਹੀਤ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵੱਲੋਂ ਉਲਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੇਭੂ, ਸਮਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸ਼ੁਸ਼ਮਾ ਰਾਣੀ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਦੂਲੇ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਉਕਾਸਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਰਫ਼ਪਾਲ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਅਨੀਸ਼ ਗਰਗੀ, ਸਕੱਤਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਭਾਸਕਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਤੀਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਤਰਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾਤਮਕਤਾ ਤੇ ਸਿਰਜਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀ ਰਚਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਾ ਇਹ ਮੱਚ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਸੁਨਿਹਾਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖਕ ਸਿਰਫ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਵਾਂ ਸੋਚਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਵਾਇਰਸ ਰਾਹੀਂ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਤਾਰਿਆ। ਬਹਾਦੁਰਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਆਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਵੇਕ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਛੋੜਦੇ ਹੁਏ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਸਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕਨੌਜੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿੰਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ

ਜੀਵੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਖਿਕਾ ਸੁਨੰਦਾ ਜੈਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਂਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਹਾਣੀ ਦ ਪੇਸ਼ਸ ਸਟੋਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਆਟੀ ਜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਰਜ ਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ। ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਤਿੰਦਰ ਪਰਵਾਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀ ਏਕ ਮਾਸੂਮ ਕਾ ਖੁਆਬ ਰਾਹੀਂ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀਪੂ ਦੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਫੂਹਣ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪੀੜਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰਾਮਲੀਲਾ ਵਿੱਚ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦਾ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਲਕਸ਼ਮਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੀਪੂ ਨੂੰ ਉਹ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਇਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਅਨੀਸ਼ ਗਰਗੀ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਉਹਾਰ ਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵੰਤ ਛਾਵਾਂ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜੰਗ ਬਹਾਦੁਰ ਗੋਖਲ, ਪ੍ਰੋ. ਅਸ਼ੋਕ ਸਭਰਵਾਲ, ਡਾ. ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਲ ਚੌਹਾਨ, ਬਲੀਜੀਤ, ਸੰਤੋਸ਼ ਧੀਮਾਨ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਜ, ਡਾ. ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ, ਦੀਪਕ ਚਨਾਬਲ, ਅਮਨਦੀਪ ਸੈਣੀ, ਅਸ਼ਵਿਨੀ ਸ਼ਾਂਡਲਿਆ, ਅਸ਼ੋਕ ਭੰਡਾਰੀ, ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ, ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ, ਡਾ. ਸ਼ਬੀ ਪੁਭਾ, ਸੁਨੀਤ ਮਦਾਨ, ਅਤੇ ਡਾ. ਸੁਧੀਰ ਬਵੰਨਾ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਮਾਨਸਾ ‘ਚ ਹੋਇਆ ਦਰਸ਼ਨ ਮਿਤਵਾ ਦੇ ਕਥਾ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ



ਮਾਨਸਾ-ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਲਜ਼ ਕਾਲਜ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਕਥਾਕਾਰ ਅਤੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਮਿਤਵਾ ਦੇ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮਨਜੀਤ ਅੰਲਖ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮਿਤਵਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਥਾਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜੋਗਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤਵਾ ਨੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਜੀਨਕ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ

ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਨਾਵਲ, ਸੱਤ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੱਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਲੋਚਕ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨਿਰੋਜਨ ਬੋਹਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਾ ਸੰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤਵਾ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਵੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਸਵੱਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਹਿਲ-ਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਰੁਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਮਿਤਵਾ ਨਿਪੁੰਨ ਨਾਟਕਕਾਰ ਅਤੇ

ਅਦਾਕਾਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤਵਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤ ‘ਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਬੇਜ਼ਾਰਬੀਆਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮਨਜੀਤ ਅੰਲਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤਵਾ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਮੋਢੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਪੱਖ ਗੱਲਤਯੋਗ ਸਨ। ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਮੱਚ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਿਆਂ ਮਿੱਤਵਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਥਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਖੱਲਸ ਮਿਤਵਾ ਰੱਖਣ ਤੇ ਪਿਛਕੜ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲਗਰੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ



ਕੈਲਗਰੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲਗਰੀ ਦੀ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਸਥਾਨਕ ਕੌਸੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਵਜੇ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 26 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਗੀਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗਾਇਕ ਰਾਜਸ਼ੀਰ ਜਵੰਦਾ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ‘ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੰਗੜ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਭੰਗੂ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੇ ਮਨਜੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਜੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਸੁਲਝੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ‘ਚੋਗ ਟਿਕ ਕੇ ਤਲੀਆਂ ਉੱਤੇ’, ਪੰਛੀ

ਕੋਲ ਬੁਲਾਇਆ ਮੈਂ’ ਤਰਨੇਮਾ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ। ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਨਵੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ‘ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਖੇਡ’ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘Where the Heart Dwells’ ‘ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਕੀਤੀ। ਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਈਬਰਜਿਸਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਸੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ।

‘ਬਿੱਜੜੇ ਦੂਰ ਉੱਡ ਗਏ’ ਤੇ ‘ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ’ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਿਲੀਜ਼



ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ‘ਬਿੱਜੜੇ ਦੂਰ ਉੱਡ ਗਏ’ ਅਤੇ ‘ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ’ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦਾਰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿੱਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੁਦਰਤਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਤਕਦੀਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ੀਰਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਚਰਨ ਨੂਰਪੁਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 20 ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ‘ਚ 6 ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਉਸਾਰੂ

ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰ ਬਦਲ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਬੱਚਿਓ ! ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ

ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਗੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਬੇਬਸ, ਮਸੂਮ, ਤੇ ਯਤੀਮ ਬੱਚਿਓ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਉਣੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਰੋਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣਾ ਨਾ ਹੀ ਰਿਆੜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਾਈਏ ਗਦ ਦਾ ਨਿੱਘ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਤਾਮੀਰਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਿਆਉਣੀ ਬਾਪ ਦੀ ਠੰਢੜੀ ਛਾਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਹਿਣੀਆਂ ਤੋਤਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਕਿਸ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਤੁਰੇਗੇ ?

ਬੱਚਿਓ ! ਤੁਹਾਥੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਹੈ ਦੁੱਧ ਦੀ ਬੋਤਲ ਅਤੇ ਥੋਹੀ ਰੋਟੀ ਸਿਸਕਦੇ ਨੇ ਬਸਤੇ ਤੇ ਸੜੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੁੱਕਿਆ ਬਣ ਗਏ ਨੇ ਵਰਕਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਨੇ ਲੋਰਾਂ ‘ਚ ਗੁਆਚ ਗਈ ਏ ਸ਼ਬਦ-ਲੋਅ ਅਣਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥ ਵਰਾਉਣਗੇ ਸਫ਼ੇ ? ਤੇ ਕਲਮ ਕੋਲੋਂ ਹੁਣ ਖੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕੌਰੇ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਸੁਰਜ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ। ਛੱਤ ‘ਤੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਦਿਆਂ ਔਬਰ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਓ। ਤੁਹਾਥੋਂ ਤਾਂ ਛੱਤ ਵੀ ਖੋਹ ਲਈ ਤੇ ਡੌਰ ਸਮੇਤ ਪਤੰਗ ਵੀ ਲੁੱਟ ਲਈ।

ਬੱਚਿਓ! ਤੁਹਾਥੋਂ ਗੁੱਸ ਗਈ ਹੈ ਖੇਡਣ-ਰੁੱਤ ਕੁਝ ਤਾਂ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮਲਬੇ ‘ਚ ਦੱਬੇ ਗਏ ਕੁਝ ਬੇਬਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਅੱਗਹੀਣ ਹੋ ਕੇ ਗੰਗ ਰਹੇ ਕੁਝ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਕੁਝ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਰਾਂ ‘ਤੇ। ਸਾਇਰਨ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ‘ਚ ਸਹਿਮ ਗਿਆ ਹੈ ਤੁਹਾਡਾ ਖੁਰਦ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਟਪੂਸੀਆਂ ਭਲਾ! ਕਬਰਾਂ ਬਣੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ‘ਚ ਨੱਚ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਗੇ ਚਾਅ ? ਤੁਹਾਡਾ ਦੁੱਬਕਿਆ ਬਚਪਣਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਉਮਰ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ।

ਬੱਚਿਓ! ਵਕਤ ਦੇ ਹਾਕਮ! ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਜੰਮੇ ਅੱਬਕੁਆਂ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਨੈਣਾਂ ‘ਚ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਅਰਬੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਭੁੱਖੇ ਢਿੱਡ ਦੀਆਂ ਲਿਲੁਕੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀਆਂ ਤਰਲਿਆਂ ‘ਚ ਜੀਣ ਦੀ ਬੇਬਸੀ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣੀ ਤੇ ਪਿੱਛਿਆਂ ‘ਤੇ ਪੀੜਾ ਦੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦੀ ਬਾਰੀ

ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮੁਆਫ਼ੀ-ਨਮਾ

ਤਾਂ ਹੀ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਡੇ ਹੋਏ ਹੱਥਾਂ ‘ਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਖ਼ੇਰਾਤ ਪਾਉਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ।

ਬੱਚਿਓ! ਅਸੀਂ ਜੇ ਵੱਡੇ ਹਾਂ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਦੇ ਕੀਚਰਿਆਂ ਗੁੰਗੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਬੇਬਸੀ ਗਡੀਹਰਾ ਦੀ ਬੇਮੁਖਤਾ ਤੇ ਮੁਕ ਹੁੰਗਾਰਿਆਂ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਕਬੂਲਦੇ ਹਾਂ।

ਹੌਂਕੇ ਵਰਗੇ ਬੱਚਿਓ! ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਜਨਮੇ? ਸਾਡਾ ਕੀ ਸੀ ਕਸੂਰ ? ਸਾਨੂੰ ਲੂਲੂ ਤੇ ਲੰਗੜੇ ਕਰਕੇ ਅਪਾਹਜ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਸਾਂ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ ?

ਬੱਚਿਓ! ਜੇ ਕਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਟੱਕਰਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਓ ਕੀ ਸਾਡੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬੇਬ ਸਨ ? ਪਤੰਗ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਸਨ ? ਪੈਂਨ/ਪੈਨਸਿਲਾਂ ਅਸਾਲਟ ਰਾਈਫਲਾਂ ਸਨ ? ਖੰਡ ਮੈਦਾਨ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਸੀ ? ਮਾਸੂਮ ਬੋਲ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਸਨ ? ਜੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਮੌਤ ਕਿਉਂ ਆਈ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚੀਕਾਂ ਤੇ ਕੁਰਲਾਹਟਾਂ ‘ਚ ਜਿਉਂਦੇ ਬੱਚਿਓ! ਦਹਿਸ਼ਤ ‘ਚ ਕਿੱਥ ਸਹਿਕਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਮਲ ਮਨ ਤੇ ਅਲੱਝੀ ਸੋਚ ? ਬਚਪਣਾ ਤਾਂ ਕੋਮਲ ਫੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਸੋਕ ਨਾਲ ਮੁਰਬਾ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਪਲ ਕੁ ਦੀ ਅੰੜ ਪੱਤੀਆਂ ਕੋਰ ਦਿੰਦੀ ਇਹੀ ਸੋਚ ਕੇ ਮਨ ਬਹੁਤ ਦੁਸਾਰ ਸੀ

ਬੱਚਿਓ! ਡਰੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਹੀ ਨਾ ਸਕੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮ ਚੁੱਕੇ ਬਲਦੇ ਹੰਝੂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਕਿੱਥ ਸਮਝਦੇ ? ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਾਇਰਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਕਵਿਤਾ/ਇਤਿਆਦ

ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮੁਆਫ਼ੀ-ਨਮਾ

ਬੱਚਿਓ! ਬੇਹਿਮ ਹਾਕਮ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਬਖ਼ਸ਼ਣਾ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਚੁੰਘਣੀ ਵੀ ਖੋਹੀ ਪਿਆਸਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਿੱਪ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ।

ਬੱਚਿਓ! ਇਹ ਗੱਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਅਕਸ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਭਲਾ ਸਾਡੀ ਕੀ ਮੰਨਣਗੇ ?

ਬੱਚਿਓ! ਜਦ ਕੋਈ ਬੇਕਿਰਕ ਹਾਕਮ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਮੱਕਾ ਢਾਹੁੰਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਰੱਤਿਆ ਦਾ ਢੋਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਗੁੰਬਦ ਤੋੜਦਾ ਜਾਂ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਪਲਦੇ ਬੱਚੇ ਕਤਲ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਹੋਵਾਨੀਅਤ ਕਦੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਕਬਰਾਂ ‘ਤੇ ਬੈਠਿਓ ਬੱਚਿਓ! ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਰਘੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਾਂ ਪਰਤ ‘ਚ ਪੁੰਗਰਦੇ ਬੀਜ ਜਾਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਲਗਰਾਂ ਜਾਂ ਖਿੜਦੀਆਂ ਡੋਡੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਕਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇ।

ਬੱਚਿਓ! ਬੇਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾਓ ਅਗਰ ਮੌਤ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਚ ਰਤਾ ਕੁ ਮੋਹ ਤੇ ਮਮਤਾ ਜਿਊਂਦੀ ਤੇ ਜਾਗਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਚਪਣਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਦੇਣਗੇ। ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਿਓ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਬੱਚਿਓ! ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਿਓ।

ਬੱਚਿਓ! ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਇਸ ਕੁਹਰਾਣ ਦੇ ਚੜਮਦੀਦ ਬਣੇ ਅਸੀਂ ਗ਼ਮ ਸੁੱਮ ਹੋਏ ਸਿਰਫ਼ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਪੜ੍ਹਨ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਰੀ ਕਿਸਾਨੀ ਜੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ...

ਕਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਢਿ ਮਾਲਕ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਭੇਢਿ ਹੀਣਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਦਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਵੈਲ ਆਪਣਾ ਅੰਤਮ ਕਦਮ ਉਦੋਂ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕੋਠੜਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਧੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਵੱਸ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਧਿਆ ਤਣਾਅ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲ ਵਿਚ ਫਾਹਾ ਪਾ ਕੇ ਮਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੁਆਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਥਿਕ ਸੈਕਟ ਗਹਿਰਾਅ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਸਾਡਾ ਲੇਖਕ ਵਰਗ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਏਕੋ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਗਠਿਤ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਕਿਸਾਨੀ ਆਤਮਘਾਤ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦਕ ਚਰਚਾ ਛੋੜਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਨਾਵਲ ਵਿਚਲਾ ਕਹਾਣੀ ਰਸ ਇਸ ਦੀ ਪਾਠ-ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਉਨਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਮਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਵੱਲ ਠੱਠ ਮਨਵੇਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਾਲੀ ਨੁੱਕਦਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿਚਲੇ ਸੁਹਜ-ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਬਾ-ਮਕਸਦ ਨਾਵਲ ਦਾ ਹਾਰਕਿਕ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।
ਸੋਬਾਇਲ- 89692-82700

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਰੀ

ਗਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਸ ਜਦੋਂ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨ ਮਿੱਥ ਲਿਆ ਜਾਏ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੇ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ, ਡਟੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਨਿੱਠ ਕੇ ਲੱਗੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। (ਉਦੋਂ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ, ਮੁਸੀਬਤਾਂ, ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ, ਘਾੜਤਾਂ ਤੋਂ ਭਰਦੀ ਸਫ਼ਤਾਤ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਕਦਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਲੱਗਾਏ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਸਿਦਕ, ਸਿਰਫ਼, ਸੰਜਮ, ਹੌਲਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ, ਲਿਫ਼ਟਾ ਨਹੀਂ, ਟੁੱਟਣਾ ਨਹੀਂ, ਸਮਝੋਤਾ ਨਹੀਂ, ਝੁਕਣਾ ਨਹੀਂ, ਲਾਲਚ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਫਿਰ ਲੰਮੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਇਕ ਦਿਨ ਖਤਮ ਹੋ ਹੀ ਜਵਾਹੀ ਹੋ ਤੇ ਨਵੀਂ ਸਵੇਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਸਵੇਰ ਵਰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣੀ ਹੈ, ਮਿਸਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਦਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁਣ ਆਮ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਪਿੰਡ ਤੇ ਕੀ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਡੇ ਮਹਾਂਨਗਰ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਸਥਾਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸੰਸਥਾਨ ਆਦਿ ਕੋਈ ਵੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਮ-ਜਾਤ ਦੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਾਤ/ਵਰਗ ਦੀ ਧੀ-ਭੈਣ ਹੁਣ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਨਾ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਖੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ। ਨਾ ਕਮਾਉ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਨੂੰ। ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ-ਪੰਝੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦਾ ‘ਦਾਮਿਨੀ ਕੇਸ’ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਚਰਚਿਤ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਦੋਂ ਆਮ ਲੋਕ ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰ ਆਏ ਤੇ ਉਸ ਕੁੱਲ ਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਕਿੱਧਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਜਲਦੀ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਾਲਤ ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਉਂਜ ਦੇ ਉਂਜ ਹੀ ਹਨ, ਕੋਈ ਰੱਤਾ-ਤਾਸਾ ਫ਼ਕਰ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ‘ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ ਪੜ੍ਹਾਓ’ ਜਿਹੇ ਨਾਅਰੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਐਨੀ ਮਾੜੀ ਕਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਠੀਕ ਵੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਕਿਉਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੰਮਣੀਆਂ ਤੇ ਪਾਲਣੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੁੱਖ ਮਾੜੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗਿਸ਼ਮ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਦਾਮਿਨੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਡਟ ਜਾਣ, ਅੜ ਜਾਣ, ਜ਼ਿੰਦ ਹੀ ਫੜ ਲੈਣ, ਫਿਰ ਸੰਭਵ

ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮੁਆਫ਼ੀ-ਨਮਾ

ਟੀਵੀ ‘ਤੇ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇਖਣ ਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਕਰੁਣਾ ਦੇਖਣ ਤੀਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇ।

ਬੱਚਿਓ! ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਮਖੌਏ ਹੇਠ ਮਿਲ-ਬੈਠਣ ਦਾ ਵੱਗ ਰਚਦੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਤੇ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੰਝੂਾਂ ‘ਚ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

ਬੱਚਿਓ! ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਹੇਂਢਾ ਰਹੋ ਹੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਬਦਲ ਤੁਹਾਡੇ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਮਰਨ-ਰੁੱਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਕਦੀਰ ਦੀ ਕਲਾ-ਨੱਕਾਸ਼ੀ ਕਰ ਦੇਣ।

ਬੱਚਿਓ! ਤੁਹਾਡੇ ਰੌਦੇ ਚਿਹਰੇ ਲੀਰਾਂ ਹੋਈ ਤਕਦੀਰ ਸਿਸਕੀਆਂ ਦੀ ਆਹਟ ਤੇ ਮੁੱਖ ‘ਤੇ ਪਲਿੱਤਣਾਂ ਸਦਾ ਇੰਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਵਕਤ ਜ਼ਰੂਰ ਬਦਲਦਾ ਤੇ ਬਦਲਦੇ ਵਕਤਾਂ ਵਿਚ ਤਦਬੀਰਾਂ ਲਿਖਦੀਆਂ ਨੇ ਤਕਦੀਰਾਂ।

ਬੱਚਿਓ! ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਖ਼ੁਦ ਦੇ ਗਵਾਚੇ ਬਚਪਣਾਂ ‘ਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਪਣੇ ਲਈ ਆਪ ਜਹਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਉਡਾਇਓ ਪਰ ਨਿਹੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਬੰਬ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰਸਦ ਢੋਣ ਜਾਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਵੋ। ਸਿਆਹੀ ਬਣ ਕੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਰਾਖੇ ਬਣਿਓ ਨਾ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜੇਹਾ ਨਾ ਹੋਵੋ ਕਿ ਚਿੱਟੀਆਂ ਚੁੰਨੀਆਂ ਲਈ ਕੱਪੜਾ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਬਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਾ ਬਚੇ। ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ੁਰਮਾਂ ਦੀ ਤਸਬੀਹ ਨਾ ਬਣਿਓ ਸਗੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋਇਓ ਤੇ ਵਡੱਪਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਿਓ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਿਓ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਬੱਚਿਓ!

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪੈਂਟੀ ਸਦੀ ਦਾ ਵਗ਼ਾ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਖ਼ਕ ਤੇ ਖ਼ੁੱਪੀਜੀਵੀ ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਸ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖ਼ਕ ਸੋਘ ਵੇਲੋਂ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਖੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ‘ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਨੇਕਤਾ’ ਵਿਸ਼ੇ ਉਪਰ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰੇਲ ਵਿਚ ਥੋਰਾਂ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਪਿਛਲੇ 75 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਅਸਾਮ, ਬੇਂਗਲੋਡ, ਮਨੀਪੁਰ, ਝਾਰਖੰਡ ਵਗ਼ੈਰਾ ਲਿਆਇਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਾੱਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦਿਜਾਵੇਦਾਰੀ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੰਭ ਕੁਤਰਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਅਮਲ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵੇਲੇ ਮੰਗਾਇਆਂ ਵੇਲੇ ਹੱਥ ਅੱਡਣ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੰਘਵਾਦ ਦੇ ਵਿਗਨਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਅਸੰਤੋਸ਼, ਡਰ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਰੋਲ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਉੱਪਰ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂਅ ‘ਤੇ ਫ਼ਿਕਰਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਨੂੰਨੀ ਤੇ ਹਜ਼ੂਮੀ ਦੋਗੇ, ਮਾਰਕਾਟ, ਭੇਨਤੜ, ਮੋਬ ਕਿਲਿੰਗ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਦੁਬਕਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦਾ ਅੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਾਟੇ ਬਦਲਦੀ ਰੇਲ ਦੇ ਪਹੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਲੜੀ ਟੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੇਲ ਦੇ ਰੁਕਦਿਆਂ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਹਮਦ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਬੈਠਣ ਲਈ ਇਕ ਕੋਈ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਝੱਦਰਪੂਰਜ਼ ਸੀਟ ਤੋਂ ਉੱਠਦਿਆਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:-

‘ਸੋਰਦਾਰ ਜੀ, ਆਪ ਬੈਠੋ।’ ‘ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ- ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ ਰਹੋ। ਪਰਮਤਾਤ ਤੋਂ ਸੀਟ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਖੁੰਝਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ।’ ਮੇਰੀ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਨਾਂਹ ਦਾ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਬਿਠਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ‘ਵੱਡੇ ਫਾਟਾ ਧੋਨਵਲਾ।’ ‘ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋ?’ ‘ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ

ਐਤਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ 2025 (ਆਖਰੀ ਤੌਂ ਪਹਿਲਾ ਸਫ਼ਾ)

ਨਾਨਾ/ਨਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੁਮੱਤਾਂ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ-ਚਿਰਾਗ਼ ਤੇ ਸਾਬੀਆਂ ਸੰਗ ਖੇਡਣਾ, ਰੁੱਸਣ ਅਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਪਲ ਤੁਹਾਥੋਂ ਜਬਰਨ ਖੋਹ ਗਏ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ‘ਚ ਧਰਨਾ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਬੱਚਾ ਬਚਪਣਾ ਹੇਂਢਾਵੇ ਤੇ ਚੁਲਬੁਲਾਪਣ ਦਾ ਗੀਤ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਮਸ਼ੁਮੀਅਤ ਦੇ ਰੰਗ ‘ਚ ਰੰਗਿਆ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ ‘ਤੇ ਪੈਰ ਧਰੇ ਨਵੇਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰੇ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰੇ ਜੋ ਸਭ ਦਾ ਹੋਵੇ ਸਭ ਲਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਭ ਦਾ ਖ਼ੋਰ-ਖ਼ਾਹ ਹੋਵੇ।

ਯਤੀਮ ਅਤੇ ਲਾਵਾਰਸ ਹੋ ਬੋਹ ‘ਤੇ ਬੋਠੇ ਬੱਚਿਓ! ਬਰਬਾਦ-ਜੂਹੇ ਸੁਪਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਬੀਜਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਥਾਂਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਬੱਚਿਓ! ਮੈਂ ਇਹ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਾਮਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅੱਖ ‘ਚ ਉੱਗੀ ਬੇਬਸੀ ਸਿਮਦੇ ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਬਥਲਾਉਂਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚਲੇ ਹੱਕਿਆਂ ਪਿਘਲੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਸੋਚਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੱਚਿਓ! ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਹਰਫ਼ਾਂ ਦੀ ਹਾਅ ਹਾਕਮ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪਿਘਲਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪੀੜਤ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਉਲਘ ਸੁੱਖਦ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵੇਤ ਕਰ ਸਕੋ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਿਓ।

ਬੱਚਿਓ! ਅਸੀਂ ਦਿੱਟਾਂ-ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਨਗਰੀਂ ਪੱਥਰ ਹੋ ਗਏ ਲੋਕ ਵੇਦਨਾ ‘ਚ ਪਿਘਲਣਾ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਅਸੀਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਕਾਬਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਿਓ। ਸਾਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਿਓ!!!

- ਡਾ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ

001-216-556-2080

ਹੱਥ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾੜ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਅੱਗ ਦਰਿਆਈ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਸੁੱਟੇ ਅਤੇ ਪੈਂਟੀ-ਬ੍ਰਾ ਵਿੱਚ ਤੇਹਰਾਨ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰਕੁੱਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ਼ੇ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਗਈ, ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਸ਼ੇਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਕੁੜੀ ਵੇਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਂਟੀ-ਬ੍ਰਾ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈਆਂ। ਸ਼ੇਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹਿੱਪਰਟਾਂ ਦੇ ਚਮਚਦੀ ਗਵਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸੁਲਘ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੀਰੀਨ ਏਬਾਦੀ 2009 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਲ ਤੇ ਕੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਜ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਈਰਾਨੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ। 2003 ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਰੀਨ ਏਬਾਦੀ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਖੁੰਘਾਰ ਚਿਹਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੀਰੀਨ ਏਬਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਰੂੜੀਵਾਦਿਤਾ ਨਾਲ ਗੁਸਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦ ਪੁਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗਾਂ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਖ਼ੱਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ‘ਤੇ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੀਰ ਏਬਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ, ਸੈਕਸ ਅਤੇ ਵਿਭਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸਾ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੋੜੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਵਿਭਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਸੱਦਾ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਚ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਏਬਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ ਪਈ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਸ਼ੀਰੀਨ ਏਬਾਦੀ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਗਣਤਾਨੂੰ ਗਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਪੱਛਮ, ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਕ ਹੈ।

ਏਬਾਦੀ ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਂਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵਿਘਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਈਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਵਿਘਾਦੀ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਕੋੜੇ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂਅ ‘ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੈਕਸ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਦੀ ਸ਼ੀਰੀਨ ਏਬਾਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਰਗਿਸ ਮੁਹੰਮਦੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਲਲਾ ਯੂਸਫ਼ਵਜ਼ੀ ਜਾਂ ਬੇਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਰਵਾਸਿਤ ਲੇਖਿਕਾ ਤਸਲੀਮਾ ਨਸਰੀਨ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਈਰਾਨ, ਇਰਾਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੀਰੀਆ, ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿਜਾਬ ਪਹਿਨਣ, ਮਦਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਤਖ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬੀਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੱਧ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ 61 ਫ਼ੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਚੰਦਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਈਰਾਨ, ਇਰਾਕ ਹ

ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦੇ ਖੋਜੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਚਿੰਤਕ ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੋਟਲਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਵਟਸਐਪ 'ਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਬਰਕਲੇ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਖੋਜੀ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ (ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਢੱਕੋਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਨੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਜਸੂਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਬਰਕਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਟਰੀਟ 'ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਵੇਅ' ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਤਨ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ – ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖ। ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ ਨੇ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ।

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜਸੂਸ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖੁਫ਼ੀਆ ਸੇਵਾ ਦੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਸੂਸ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਸਤੰਬਰ 1915 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ 25,000 ਸੋਨੇ ਦੇ ਡਾਲਰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਆਇਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਗਾਈ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਜਾਸੂਸ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਾਂਸਲ

ਸਨ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਗਾਈ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾਵਰ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗਾਵਤ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਬਗਾਈ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਲਈ ਏ ਕਲਾਸ ਅਫਸਰ ਜਿੰਨੀ ਸੌ ਡਾਲਰ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਗਾਈ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਸੀ।

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਗਾਈ ਦੀ ਦੇਹਰੇ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਮਦਰਦ ਬਣ ਕੇ ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਧਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲੇਟ ਤੋਂ ਕਾਰਨੇਗੀ ਰੋਸ ਨੇ 24 ਜਨਵਰੀ 1916 ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਨੰਬਰ 23 ਰਾਹੀਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਬਗਾਈ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 19 ਅਕਤੂਬਰ 1915 ਨੂੰ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ, “ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਖੇ ਪੁਲਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜੇ.ਆਰ. ਐਂਡਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ “ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ” ਸੀ।

ਹਿੰਦੂ ਜਰਮਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ 15 ਮਾਰਚ 1916 ਦੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ 14 ਮਾਰਚ 1916 ਨੂੰ ਮਿ. ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੇ ਦੋ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਟਰਸਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 5000 ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਟਰਸਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 4000 ਡਾਲਰ ਸਨ। ਮਿਸਟਰ ਆਇਰਲੈਂਡ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗ਼ਦਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਗਾਈ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਉਹ ਬਗਾਈ ਤੋਂ ਧਨ ਲੈ ਸਕੇ।

31 ਮਾਰਚ 1916 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ, ਐਚ. ਵੀਲਰ ਨੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਵੀ. ਡੀ. ਬਗਾਈ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਗਾਈ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੀਮਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਗਾਈ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ, ਵੀਲਰ ਬਗਾਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੌਂਸਲ-ਜਨਰਲ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜਦੂਤ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 13 ਮਈ 1916 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨੰਬਰ 223 ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਸੂਸ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਹਿੰਦ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਖੁਫ਼ੀਆ ਇਤਲਾਹ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਚੰਦਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਸੂਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਰੋਕਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨੰਬਰ ਭਾਵ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਹੈ।

ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ 1917 ਦਿਨ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ “12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰਿਹਾ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਰਕਲੇ ਬਗਾਈ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਬਗਾਈ ਅਤੇ ਸਬਰਵਾਲ ਨਾਲ ਕਈ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ 1610 ਐਡਿਬ ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪਲਾਟ ਦੇਖਿਆ ਜਿਹੜਾ ਪੰਡਤ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਮੈਂ ਰਾਤੀਂ 9 ਵਜੇ ਘਰ ਮੁੜ ਆਇਆ।”

ਗੁਪਤ ਚਿੱਠੀ ਨੰਬਰ 1236 ਮਿਤੀ 6 ਮਾਰਚ 1917 ਵਿੱਚ ਖੁਫ਼ੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਖੁਫ਼ੀਆ ਪੁਲਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਫਸਰ ਪੈਟਰੀ ਨੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸੂਸੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੀਕਿੰਗ (ਚੀਨ) ਵਿੱਚ ਜਸੂਸੀ ਲਈ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬਗਾਈ ਦੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫੰਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਰਮਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਤੀ ਫੰਡ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ, ਅਮਰੀਕਨ



ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਹਮਦਰਦਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲੇ ਹਿੰਦੂ ਜਰਮਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਣਢੋਲੇ ਵਰਕੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ ਲਿਖਦੇ ਹਨ-ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ –ਬਗਾਈ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਟ ਹੈ। ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖੁਫ਼ੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਉਂ ਰੱਖੇ? ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੇ ਬਗਾਈ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਦੇ ਤੁਅੱਲਕਾਤ ਹਨ। ਕਿਉਂ? (ਪੰਨਾ 136) “ਬਗਾਈ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।” (ਪੰਨਾ 138) ਗੈਰਿਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਮ ਐਂਡ ਪੁਲੀਟੀਕਲ, ਮਾਰਚ 1915 ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ) ਬਗਾਈ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਸ ਦਾ ਏਜੰਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਏਜੰਟ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੇ ਬਗਾਈ ਨਾਲ ਡੂੰਘੇ ਤੁਅੱਲਕਾਤ ਸਨ। ਬਗਾਈ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਹਰਨਾਮ



ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ

ਸਿੰਘ ਸੇਣੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਦਪੁਰ ਵਰਗੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਂਸੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ। (ਪੰਨਾ 140)

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ ਨੇ ਅਲਮੇਡਾ ਕਾਊਂਟੀ ਅਸੈਸਰ

ਦਫਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਪਲਾਟ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਢਵਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਫੰਡ ਨਾਲ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਨੇ 7 ਅਗਸਤ 1916 ਨੂੰ ਇਹ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਬਤ 2 ਜਨਵਰੀ 1917 ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਕਲੇ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਬਗਾਈ ਨੇ ਸੱਤ ਮਾਰਚ 1917 ਨੂੰ ਇਹ ਪਲਾਟ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂਅ ਲਵਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹੀ ਪਲਾਟ ਪੈਸਿਫਿਕ ਕੋਸਟ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੀ ਪੁਲਸ ਇੰਟੈਰੋਗੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਖੁਫ਼ੀਆ ਪੁਲਸ ਦੇ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਅਟੈਨੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਤਾਂ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਹੱਕਾ ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜਸੂਸ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ (ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ) ਨੇ ਹੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਸੂਸ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮਗਰੋਂ 16 ਮਾਰਚ, 1928 ਨੂੰ ਸਾਨ ਹੋਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਨਾਲ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਕੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਮਰ ਮੁੱਕਿਆ।

ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਾਸੂਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਲਾ ਬਗਾਈ, ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਬਗਾਈ ਅਤੇ ਪੋਤਰੀ ਰਾਣੀ ਬਗਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਗਾਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ “ਸੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ” ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਗਲੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਬਰਕਲੇ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਕਲਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਬਗਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਾਸੂਸ ਕਿਉਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ:-“ਕੁਝ ਲੋਕ... ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਤਲਬੀ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਗਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਸੂਸ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ...”

ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਬਗਾਈ ਨੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਜਾਸੂਸ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਫਵਾਹ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ “ਉਸ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਦੋਸਤ ਪੰਡਿਤ ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਦ” ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਣੀ ਬਗਾਈ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਨੂੰ ਐਂਨਲਾਈਨ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਸੀ। ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਅਮਰੀਕੀ ਡਿਜੀਟਲ ਆਰਕਾਈਵ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ-“ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਆਏ...ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਮੁੱਖ ਇੱਛਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾੜਕੂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ) ਮੈਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਹਾਂ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।”

ਪਰਵਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਉੱਚ ਖੁਫ਼ੀਆ ਅਫਸਰ ਮਿ.ਐਡਮ ਨੇ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਜਸੂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ 700 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲਰ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਜਸੂਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਬਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਲਈ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਗ਼ਦਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਭਾਰਤ ਆਏ ਹੋਏ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਖੁੱਸਣ ਮਗਰੋਂ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਲੰਫੋਰਨੀਆ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰਕਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਗਲੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸੰਨ 2020 ਵਿੱਚ ਡਬਲ-ਏਜੰਟ ਗੱਦਾਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਮੁਖਬਰ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ‘ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਵੇਅ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਾਂਅ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ

ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ “ਅਖੌਤੀ ਦੋਸਤ” ਸੀ। ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਮਦਰਦ ਬਣ ਕੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਧਨ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਲਾ ਬਗਾਈ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਬਗਾਈ ਅਤੇ ਪੋਤਰੀ ਰਾਣੀ ਬਗਾਈ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਲੇ ਦੀ ਗਲੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਕਲਾ ਬਗਾਈ ਵੇਅ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀ ਪਰਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵੈਸ਼ਨੋਂ ਦਾਸ ਬਗਾਈ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਹਿੰਦੂ ਜਰਮਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ? ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਜਸੂਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਫਤ ਖੁਫ਼ੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖੁਫ਼ੀਆ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਹੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ ਲਈ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਰਾਮ ਚੰਦਰਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਧਨ ਦੀ ਹੋਰ ਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ?



ਬਾਲ ਕੋਨਾ

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ।ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਸੀ।ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮਾਨਕ ਨਾਂਅ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਂਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਟਯੰਟ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਸੀ।ਮਾਨਕ ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਇਆ।ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਗਈ ਤਾਂ ਜੰਗਲ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸ਼ੇਰ, ਗਿਲਹਰੀ, ਗੁਟਾਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਸਭ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਗਏ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੀਠੂ ਚੂਹਾ ਵੀ ਬਰਾਤ ਵਿੱਚ ਗਿਆ।ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੇ ਲਈ ਪੂਰੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।ਬਰਾਤ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ਮਾਨ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਸਭ ਨੇ ਬਰਾਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਲਿਆ। ਪਰ ਮੀਠੂ ਚੂਹੇ ਨੇ

ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ

ਬਾਂਦਰ ਦਾ ਵਿਆਹ



ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਸ ਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਮੀਠੂ ਚੂਹਾ ਕਿੱਥੇ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮੀਠੂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ।ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਤਾਂ ਮੀਠੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੀਠੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਤੇ ਚੰਗਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੰਗਰ, ਭੰਡਾਰ, ਵਿਆਹ, ਪਾਰਟੀ, ਸਮਾਗਮ ਆਦਿ ਦੇ ਮੌਕੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

- **ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ**
ਸੰਪਰਕ : 94785-61356



ਇਹ ਪੇਂਟਿੰਗ ਅਮੋਲਰੂਪ ਕੰਰ, ਪੰਜਵੀਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਅਸਰਪੁਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਹਨ।